

“BÖLÜCÜ TELEVİZYON YAYINCILIĞI” VE ULUSLAR ARASI BAĞLANTILARI: MED-TV ÖRNEK OLAYI 1994-1999

Sedat LAÇİNER*

As a result of the failure in the armed struggle, the PKK, the illegal separatist terror organisation, searched new ways to maintain its power and influence. Apart from this, some of the States forced the PKK leadership to use the political tools instead of the armed terrorist activities. The MED-TV was a direct result of these two factors. The channel was established in London in 1994. It had studios and offices in Belgium, France, Sweden, Germany and Russia. The PKK sponsored the channel by using the sources from the drug, arms and people trading. Usurped and donations were other financial sources for the MED-TV channel. As Independent Television Council of the United Kingdom pointed out, the channel encouraged the violence in Turkey and gave a clear support to those recognised as “terrorist” by the British and Turkish authorities. This article focuses on the “MED-TV case” and the tv broadcasting as a tool of the terrorist organisations with a special emphasis on the PKK and MED-TV.

GİRİŞ

Silahlı çatışmalardaki başarısızlık ve dış yönlendirmeler belli bir süre sonra PKK’yı siyasi alana kaymaya yöneltmiştir.¹ Televizyon yayıncılığı bu yönelişin doğal bir uzantısıdır ve yönelişin en açık göstergelerindedir. 1994 yılından itibaren artık PKK’nın da bir televizyon kanalı vardır ve propaganda yapmak için dağlarda çatışmasına gerek kalmamıştır. Gelişen teknoloji, ayrılıkçı terörü Türk vatandaşlarının evlerine, odalarının en mahrem köşesine kadar taşımış ve böylesine önemli bir gelişme karşısında Türk Devleti kullanabileceği

* Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İktisadi ve Bilimler Fakültesi Uluslar Arası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi.

E-mail: slaciner@eraren.org.

¹ PKK’nın ilk yılları ve zaman içinde gösterdiği gelişim konusunda detaylı bir analiz için bkz. İhsan Bal, Prevention of Terrorism in Democracies, yayınlanmamış doktora tezi, University of Leicester, İngiltere, 1999; Ümit Özdağ, Türkiye, Kuzey Irak ve PKK, Bir Gayri Nizami Savaş’ın Anatomisi, (Ankara: ASAM, 1999) ; Nihat Ali Özcan, PKK (Kürdistan İşçi Partisi), Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi, (Ankara: ASAM, 1999) ; İsmet İmset, PKK, Ayrılıkçı Şiddetin 20 Yılı (1973-1992), (Ankara: TDN, 1993) ; Mehmet Ali Birand, Apo ve PKK, (İstanbul: Milliyet Yayınları, 1992) ; Bkz. Robert Olson, “The Kurdish Question in the Aftermath of the Gulf War: Geopolitical and Geostrategical Changes in the Middle East”, *Third World Quarterly*, Cilt. 13, No. 3, (1992).

Avrasya Dosyası, İstihbarat Özel, Yaz 2002, Cilt: 8, Sayı: 2, s. 329-371.

.....
 : Her ne kadar MED ve
 : MEDYA TV olayları çeşitli
 : tartışmalarda 'Kürtçe
 : televizyon sorunu' başlığı
 : altında ele alınıyorsa da,
 : bu durum büyük bir
 : kavram karmaşasının
 : sonucudur.
 :

çok az araç bulabilmiştir. PKK uydudan yayıncılık sayesinde benzerleri (ETA, IRA vd.) ile kıyaslanamayacak bir başarıya imza atmış, belki de propagandası için birden fazla ülkeyi, uluslar arası alanı ve hatta uzayı rahatlıkla kullanabilen ilk terör örgütü sıfatını kazanmıştır. Bu bağlamda 'MED-TV olayı' Türkiye ve benzeri sorunlar ile karşılaşan

diğer ülkeler için 'paha biçilmez' tecrübeler içermektedir. MED-TV sadece ayrılıkçı yayıncılık değil, PKK ve Avrupalı bazı devletler arasındaki direkt bağlantıları da ortaya çıkarmaktadır. Bu çerçevede makalenin amacı, MED-TV olayını kanalın kuruluşundan kapatılmasına kadar geçen süreçte ele almaktır. Makalenin sınırları nedeniyle sorunun bir çok boyutu (yayımların içeriği, etkisi vd.) başka bir yazıda ele alınmak üzere bilinçli olarak yazının dışında bırakılmıştır.²

Kullanılan materyaller ise ağırlıklı olarak kanalın yayın yaptığı İngiltere kaynaklıdır. İngiliz Meclisindeki görüşmelere ek olarak, MED-TV'nin yapmış olduğu yazılı açıklamalar ve yayınları da çalışmada kullanılmıştır. Ayrıca Türk basını ve dünya basını da ağırlıklı olarak kullanılan kaynaklar arasındadır. Bunların dışında teorik ve konu ile ilgili kitap ve makalelere de başvurulmuştur.

Çalışmaya geçmeden önce bir diğer noktanın altını çizmekte yarar vardır: Her ne kadar MED ve MEDYA TV olayları çeşitli tartışmalarda 'Kürtçe televizyon sorunu' başlığı altında ele alınıyorsa da, bu durum büyük bir kavram karmaşasının sonucudur. MED-TV ve MEDYA TV'nin yaptığı 'Kürtçe' değil, 'Kürtçü televizyon yayıncılığı'dır. MED-TV yayınlarının önemli bir kısmının Kürtçe dilinde yapılmamış olması da bu gerçeğe işaret eder. Bu durum sıradan bir 'kavram tartışması'ndan daha önemlidir. Çünkü, bu yayınları 'Kürtçe yayıncılık' açısından ele almak terör örgütünün yayınlarını kısmen meşrulaştırırken, Kürtçe yayıncılık gibi Türk düşünce hayatının önemli bir konusunda yapıcı konum almayı da engeller. Bu da en çok terör gruplarının arzulanacağı bir sonuçtur. Sonuç olarak MED-TV konusunun ayrılıkçı terör çerçevesinde ele alınması gerekmektedir.

² Çalışmayı tamamlayıcı bir diğer makale için bkz.: Sedat Laçiner, "MED-TV'nin Etki ve İşlevleri", *Stratejik Analiz*, Cilt. 3, Sayı. 27, (Temmuz, 2002), ss. 119-132.

BÖLÜM I

KURULUŞ VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

MED-TV, PKK'nın 5-15 Mart 1994 tarihleri arasında gerçekleştirdiği kongrede alınan karar doğrultusunda, 1994 yılının Ekim ayında İngiltere'de kuruldu.³ Kanalın neden bu tarihte kurulduğu sorusu önemlidir. PKK'nın faaliyetleri incelendiğinde silahlı faaliyetlerinin 1990 ve hemen sonrasında zirveye ulaştığı; fakat bu tarihten sonra ciddi bir iniş trendine girdiği gözlemlenmektedir. Terör uzmanı Ali Nihat Özcan'a göre bu gelişmenin en önemli nedeni silahlı mücadelenin istenen sonuçları vermemiş olmasıdır.⁴ Silahlı mücadele ciddi fedakârlıklar ister ve maliyeti yüksektir. Bu nedenle sonuçların hızla alınması ve diğer aşamalara geçilmesi gerekir. İşte PKK bu dönüşümü gerçekleştirememiş ve silahlı alandaki kazanımlarını siyasi kazanımlara çevirememiştir. Bu bağlamda dünyadaki siyasi gelişmeleri de dikkate alan örgüt, bazı Avrupa ülkelerinin de telkinlerine uyarak faaliyetlerini askerî alandan siyasi alana kaydırmaya başlamıştır.⁵ 'Akıl hocaları' dışında olan yeni stratejinin en önemli parçasını ise 'yeni bir Kürt ulusu yaratmak' fikri oluşturmuştur. Daha çok kültürel talepler ile ortaya çıkacak olan örgüt ve taraftarları silahları mümkün olduğunca susturacak, kendisini kültürel ve siyasal hakları verilmeyen bir azınlığın temsilcisi olarak sunmaya başlayacaktır. Bu plânda PKK tarafından bilinçli bir şekilde Avrupa ve dünyanın diğer yerlerinde oluşturulmuş olan 'Kürt diasporası'na da önemli görevler düşmektedir. Yeni bir Kürt ulusunun temel şartı ise ortak bir dil ve kültürde standartlaşmadır. Birbirinden çok farklı gelenekleri ve lehçeleri bulunan Kürt toplulukları birbirleri ile iletişim kurmakta dahi zorluk çekmektedirler. Bunun farkında olan örgüt, 1990'ların ortasında ilk olarak Kürtçe'de standartlaştırma faaliyetlerine hız verilmesini istemiş; ikinci olarak ise Avrupa'da 'toprağı olmayan bir Kürt milletinin oluşturulmasını ve bunun demokrasinin tüm imkânlarını ve içinde bulunduğu ülkeleri de kullanarak Türkiye üzerinde baskıda bulunmasını plânlamıştır. Bu projenin en önemli ayağı ise teknolojinin sağladığı imkânlar sayesinde mümkün hale gelen Kürtçe ve Kürtçü radyo ve televizyondur. Uluslar arası alandaki yasal boşluğa ek olarak bu konuda bazı Avrupa ülkelerinin teşvik ve desteklerinin de görüldüğü açıktır. Aksi taktirde Avrupa'nın en önemli ülkelerinde program üretip,

³ MED-TV lisansını ITC'den 10 yıllık bir süre için 'Uydu Televizyonları Hizmetleri' klasmanında almıştır: ITC Annual Report, 1996, 1997, 1998, Londra, ITC ; 'Kurdish Stations Keep Diaspora in Touch', *BBC News*, (16 Şubat 1999).

⁴ Nihat Ali Özcan ile yapılan mülakat, Temmuz 2001, Ankara.

⁵ Bu dönemde Almanya, Yunanistan, ABD ve diğer bazı ülkelerden PKK'ya çok sayıda temsilcinin gittiği unutulmamalıdır.

.....
**Kanalın neden
 İngiltere’de kurulduğu
 sorusuna gelecek
 olursak, MED TV’nin bu
 ülkede kurulmasının
 en önemli nedeninin
 yayıncılık alanında diğer
 Avrupa ülkelerine
 nazaran görece daha
 liberal bir sisteme
 sahip olması olduğu
 söylenebilir.**

aynı ülkelerden yayın yapan bir ayrılıkçı kanalın varlığını sürdürmesi mümkün değildir. Zaten bunu PKK dışında gerçekleştirebilmiş bir başka ayrılıkçı hareket de mevcut değildir. Kanal bu çerçevede 30 Mart 1995’de deneme yayınlarına başlamış, normal yayın akışına ise 15 Mayıs 1995’de geçmiştir. MED TV temelde Kürtçe (Türkiye Kürtçesi ve Kırmancı) ve Türkçe olmak üzere iki dilde yayın yapmış ve bunun yanında her hafta çarşambaları İngilizce, zaman zaman da diğer dillerde (Arapça, Süryanice gibi) ve diğer Kürtçe lehçelerinde haber bültenleri yayınlamıştır. Ağırlıklı olarak Türkçe yayın yapılmasının en önemli nedeni izleyici kitlesinin paylaştığı en geniş ortak dilin Türkçe olmasıdır. Diğer bir deyişle her ne kadar farklı lehçeleri kullansalar da en geniş Kürt izleyici kitlesine Türkçe ile ulaşabilmiştir. Bunun Kürtçü bir hareket için büyük bir çelişki olduğunun kanal yöneticileri de farkındaydı ve Türkçe ile Kürtçe karıştırılarak izleyiciye Kürtçe öğretme çabası da göze çarpıyordu. Özellikle küçük yaşta izleyiciler için Kürtçe dersleri yayınlanıyor, örgüte bağlı dernekler de bu çabalara destek veriyorlardı. MED-TV 1999 yılında 18 saatlik bir yayın süresine ulaşmıştır.

Kanalın neden İngiltere’de kurulduğu sorusuna gelecek olursak, MED TV’nin bu ülkede kurulmasının en önemli nedeninin yayıncılık alanında diğer Avrupa ülkelerine nazaran görece daha liberal bir sisteme sahip olması olduğu söylenebilir. Bunun dışında başka nedenlerin bulunup bulunmadığı konusunda gerek basında, gerekse kamuoyunda yaygın şüphelerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Fakat, söz konusu şüpheleri doğrulayacak elimizde kesin deliller yoktur. Ancak, MED-TV’nin kapatılmasından sonra ‘PKK’nın İngiltere’deki dostlarının’ devreye girerek yine bu ülkede yayın yapılabilmesi için çalışmalarını bu konudaki şüpheleri artırmaktadır. Ayrıca dünyanın en tehlikeli terör örgütlerinden birinin kurdurduğu bir televizyon kanalının böylesine kolay bir şekilde Londra’dan yayın yapabilmesi ve buna o ülkenin izin vermediğini düşünmek de en hafif tabiriyle ‘safılık’ olsa gerektir. Buna karşın MED-TV’nin kurulmasındaki en dikkat çekici ülkenin Almanya olduğu söylenebilir. Daha önce de belirtildiği üzere MED-TV’nin kurulması kararının alındığı zamanlarda ve öncesinde Öcalan’ın Alman

ziyaretçilerinin artması dikkat çekicidir. Ayrıca kanal kurma çalışmalarının neredeyse tamamına yakınının Almanya'da gerçekleşmiş olması da önemli bir ayrıntıdır. MED-TV'nin Müdürü Hikmet Tabak'ın verdiği bilgiye göre ilk toplantılar Almanya'nın Köln şehrinde yapılmış ve bu toplantıyı diğer toplantılar izlemiştir.⁶ Kuruluş aşamasında Tabak'a ek olarak Yunanistan'dan Yalçın, Avusturya'dan Sayan, Almanya'dan Vanlı gibi isimler ön plâna çıkmış, fakat ağırlık Almanya'dan gelenlerde olmuştur.

Böylece kanal, yayın iznini İngiltere'de yayın yapan kanallara lisans veren kuruluş olan ITC'den (*Independent Television Commission*'dan - Bağımsız Televizyon Komisyonu), *Med Broadcasting Limited* adı altında almıştır.⁷ Resmi verilere göre kanalın mal sahibi özel kişilerdir. Abdullah Öcalan'ın ifadelerine göre Hikmet Tabak da sahipleri arasında görünmektedir. Tabak aynı zamanda kanalın uzunca bir süre 'direktörlüğü'nü de yapmıştır. Fakat, Abdullah Öcalan yakalandıktan sonraki ifadelerinde Tabak'ın 'paravan bir isim' olduğunu şu sözler ile açıklar: 'Hikmet Tabak MED-TV'nin sahibi olarak görünmektedir. Londra'dadır. Resmi görüşmelerde o bulunur. Aslında paravan bir isimdir.'⁸ Öcalan'ın ifadelerinden İsmet İmset'in de dâhil olduğu bazı Türk-Kürt kökenli kişilerin de MED-TV'nin kuruluşunda PKK'ya yardımcı olduğu, fakat başta hukuki ve mali işler olmak üzere teknik konularda bir çok yabancı'nın bu kuruluşta faal olarak rol aldığı anlaşılmaktadır. Kanalın kameramanlarından Fevzullah Timur'un verdiği bilgilere göre kanalın kuruluş yıllarında teknik işleri gerçekleştiren kadronun yüzde 90'ı yabancı kökenli idi.⁹ Hukukî konularda bazı Hollandalı avukatlar destek sağlarken, Abdullah Öcalan MED-TV'nin kuruluşunda başta Yunanistan, Kıbrıs Rum Kesimi ve Hollanda olmak üzere bir çok devletten açık ya da gizli destek gördüklerini açıklamıştır.¹⁰ Kanalın bir ortağının da Kanadalı olduğu bilinmektedir.¹¹

MED-TV'nin finansmanı kağıt üzerinde Avrupa'da yaşayan sempati-zanlar tarafından sağlanıyordu. Kanal iş dünyasından reklâm almayı umduysa da, resmi kanallardan gelen uyanların da etkisiyle ciddi

⁶ "Be MED TV Nameşe", *Özgür Politika*, (31 Mart 2001).

⁷ ITC ve İngiltere'de yayın politikaları hakkında daha fazla bilgi için bkz. Ralph Negrine, *Politics and Mass Media in Britain*, (Londra ve New York: Routledge, 1994) ; Edward Buscombe (der.), *British Television*, (Londra: Oxford University Press, 2000).

⁸ "1987'de İstanbul Üzerinden Uçtum", *Hürriyet*, (3 Temmuz 1999).

⁹ "Be MED...".

¹⁰ "PKK'nın 30 Yayını Var", *Hürriyet*, (3 Temmuz 1999).

¹¹ Abdullah Öcalan bu ortağı tanımadığını iddia ediyor.

sayılabilecek hiç bir firma MED-TV'ye reklam vermeyi kabul etmemiştir. Böylece kanal PKK'ya bağlı olma konumunu güçlendirerek sürdürmüştür. MED-TV resmi kurumlar önünde PKK ile olan ilişkisini her ne kadar sert bir dille reddetmişse de, Abdullah Öcalan MED-TV'nin bu özelliğini açıkça itiraf etmiştir:

'Şirket anlaşmasında MED televizyonunun ortağı var görünüyor; ancak MED televizyonu bizim televizyonumuzdur ve bizim desteğimiz olmadan yürümez.'¹²

Bu çerçevede MED-TV'nin finansmanı daha çok PKK tarafından yasa dışı araçlar kullanılarak sağlanmıştır. Yine Öcalan'ın ifadelerine göre kanalın yıllık gideri 50 milyon Mark civarındaydı. Şirket kurmak için bankaya 12 milyon Marklık bir teminat yatırılırken, en önemli gider kalemi 15 milyon Mark civarında olduğu belirtilen uydu kirası olmuştur; fakat örgütün yapısından dolayı bu rakamların ne kadar güvenilir olduğu da tartışmalıdır. Bunun yanında şurası kesindir ki MED-TV kurulduğu günden sonra PKK'nın en çok kaynak aktardığı birimlerinden biri haline gelmiştir. Finansman kaynakları dört kategoride incelenebilir: 1. PKK'ya yapılan 'bağışlar' (ya da haraçlar) ve PKK aracılığıyla yurt dışına gelebilmiş ve bu sayede iş bulabilmiş kişilerin maaşlarından kesilen oranlar, 2. PKK'nın yasa dışı eylemleri, 3. Dış destek (Rum lobisi vb.), 4. Diğer.

I.a. Bağış ve Haraçlar

İlk olarak PKK, Türkiye ve yurt dışında topladığı bağış ve haraçlardan bir kısmını MED-TV'nin faaliyetleri için ayırmıştır. Resmi kaynakların iddialarına göre bu 'bağışlar' Türkiye'de sempatanlar yanında çoğu zaman zorla, Kürt kökenli iş adamları ve zenginlerden de alınmıştır. Ayrıca PKK uzunca bir süre bölgedeki hemen her türlü ticari faaliyetten de pay almıştır.¹³ Avrupa ve Kuzey Amerika'da toplanan haraçlar ise 'aslan payını' oluşturmuştur. Bu ülkelere PKK aracılığıyla giren mülteci ve göçmenlerden alınan paylar ve toplanan haraçlar çok büyük bir finansman kapısı olmuştur. Çoğu zaman bağış ile haraç arasında gerçekleşen para toplama işleminin başta Almanya, Fransa, İngiltere, İsveç, Norveç, Danimarka ve Benelüks ülkeleri olmak üzere geniş bir coğrafyada PKK görevlilerince 'vergi, bağış, yardım' gibi isimler altında yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Bu çerçevede düzenlenen konser, eğlence

¹² Abdullah Öcalan'ın DGM savcılar tarafından İmarlı Cezaevi'nde alınan ilk ifadelerinden, içinde Tuncay Özkan, Operasyon, (İstanbul: Doğan Kitap, 2000), s. 226.

¹³ Sedat Laçiner, "PKK Yatırımlardan Haraç Alıyor", *Milliyet*, (11 Ağustos 1994); Bal, Prevention...

.....
 • **Özellikle Almanya ve**
 • **İngiltere’de parti yayın**
 • **organları ve PKK’ya yakın**
 • **gazete ve dergiler fiyatlarının**
 • **çok üzerinde Türk-Kürt**
 • **market ve gazete bayilerinde,**
 • **çoğu kez zorla satılarak**
 • **gelirler arttırılmaya**
 • **çalışılmıştır.**
 •••••

kurs gibi ‘yasal’ faaliyetlerden yüksek giriş, ya da katılım ücretleri alınarak üstü örtülü bir şekilde bağış ve haraç toplanmıştır. Özellikle Almanya ve İngiltere’de parti yayın organları ve PKK’ya yakın gazete ve dergiler fiyatlarının çok üzerinde Türk-Kürt market ve gazete bayilerinde, çoğu kez zorla satılarak gelirler arttırılmaya çalışılmıştır.

Bazen bu yayınlar zengin bir iş adamına ‘uygun bir selâm’ ile gönderiliyor, o iş adamı da bu yayının değerini ‘fazlasıyla’ ödüyordu. Bu yollarla elde edilen gelir zamanla öylesine büyümüştür ki bu ülkelerdeki esnafın kaldıramayacağı boyutlara ulaşmış ve örgütün tüm tehditlerine karşın bazı Avrupa ülkelerinde şikâyetler polise kadar ulaşmayı başarmıştır. Örneğin, İngiltere’de bu şikâyetler sonucunda polis belli derneklere baskınlar düzenlemek zorunda kalmıştır. Bu baskınlardan ciddi bir sonuç alınamamıştır, fakat İngiliz gizli istihbarat servisi MI5 ve diğer polis birimlerinin rakamlarına göre, sadece 1993 yılında PKK’nın İngiltere’de topladığı haraçlar iki milyon İngiliz poundunu (yaklaşık altı milyon Alman Markı) buluyordu. İngiltere gibi, Almanya ve Fransa ile karşılaştırıldığında PKK’nın zayıf kaldığı bir ülkede bu kadar gelir elde edilmesi PKK’nın toplam bütçesi hakkında ciddi ipuçları verebilir. Nitekim Belçika polisi tarafından yapılan Sputnik Operasyonu’ndan sonra sızan bilgilere göre PKK’nın Avrupa’dan topladığı haraç miktarının aylık 250 milyon Markı geçtiği belirtiliyordu. Sadece Belçika’da toplanan aylık haraç miktarı ise 300 bin Franktı. Toplanan haraçlar PKK’ya bağlı dernek ve kuruluşlarca her ülkenin merkezinde belli hesaplarda toplanıyor ve yasal görünüm altında Almanya’ya, ya da başka bir merkeze aktarılıyordu. Paranın toplanmasından sonra yönlendirilmesiyle ilgili sorumlularsa doğrudan ERNK’andı. Birazdan görüleceği gibi bu paralardan MED-TV yayınlarına ciddi bir pay ayrılırken, bir çok yardım kampanyası da MED-TV’nin basın ayrıcalıklarından yararlanılarak düzenlenmiştir.

Bu başlık altında değinilmesi gereken bir diğer kaynak da PKK tarafından getirilen, ya da PKK’dan yardım olarak iş bulmuş kişilerden alınan ‘vergi’lerdir. Tamamıyla ekonomik saikler ile Türkiye’den çıkan bir çok göçmen gittikleri ülkede umduklarını bulamadılar. Her şeyden önce yabancı dil bilmiyorlardı. Ayrıca hukuksal süreçten de bihaber olduklarından kendilerine sunulan her türlü yardım elini kabul etmek zorunda kaldılar. Bu konuda 1990’larda büyük ölçüde uzmanlaşan PKK

için bu kişiler gerçekten çok kolay birer hedef olmuştur. Uzman avukat ve danışmanlar yardımıyla bu kişileri kolayca bu ülkelere yerleştiren ve onlara iş bulan örgüt sonrasında da bu kişileri yalnız bırakmamıştır. Bunun karşılığında ise 'vergi' adı altında örgüte kaynak toplanırken, düzenlenen toplantılara bu şahısların katılmaları da gerekmektedir. Bu durumda olan bir şahıs maaşının oldukça yüksek sayılabilecek bir kesimini örgüte vermek zorundadır. Bu bir tür 'diyet' borcu gibidir. Bu kişilerin önemli bir kısmı daha önce de belirtildiği üzere siyasi olmadığı gibi, bu durumdan kurtulmak isteyenlerin sayısı da azımsanmayacak ölçüdedir.

Özellikle Almanya'dan gelen haberler PKK'nın Öcalan'ın yakalanmasından sonra haraç konusuna özel bir ağırlık verdiğini göstermiştir. Köln'den yazan bir Türk işçisinin ifadeleri bu durumu açıkça ortaya koymuştur:

"Burada PKK'cıların kurduğu YEKOM diye bir örgüt var... Bu örgüt üyeleri biz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı işçilerden zorla para topluyor. Vermeyenleri tehdit ediyor: "Çocuğunuzu PKK'ya katarız" diyor. Sadece son üç ayda 1500 markımı aldılar. "PKK'nın parası azaldı. *Medya TV*'ye para lâzım, *Özgür Politika*'ya para lâzım" diyorlar. Zorla *Özgür Politika*'ya abone yaptırıyorlar. Bir yıllık abone parasını peşin istiyorlar, YEKOM'a üye olmamızı istiyorlar... Biz Köln'deki Türk Konsoloslukuna şikayet amacıyla gidiyoruz; ama bize alâka göstermiyorlar. "Polise gidin" diyorlar. Biz polise gittiğimizde bizden yazılı şikayet istiyor. PKK da bunu öğreniyor."¹⁴

1.b. Yasa dışı Yollardan Elde Edilen Gelirler

İkinci önemli gelir kaynağı PKK'nın yasa dışı yollardan elde ettiği gelirlerdir. Doğası gereği PKK uyuşturucu ticaretinden, kara para aklamaya, yasa dışı yollardan Avrupa ülkelerine adam sokmaya, adam kaçırmadan, örgütlü suçlara kadar çok geniş bir alanda faaliyet gösterir. Polis raporları bu kanımızı doğrulayacak veriler ile doludur; fakat bunlar içinde uyuşturucunun özel bir yeri vardır. Uyuşturucu, İngiliz polisinin ve narkotikten sorumlu haber alma örgütü NCIS'nin (*National Criminal Intelligence Service*) verilerine göre, PKK'nın en önemli gelir kaynaklarından biridir. Bu kuruma göre, PKK tüm Avrupa Birliğinde satılan eroinin yarıya yakınından doğrudan sorumlu tutuluyor. Yine aynı kaynaklar PKK'nın Türkiye'deki ve Avrupa'daki faaliyetlerini, bu kay-

¹⁴ Yalçın Bayer, "PKK'nın Yeni Oyunu", *Hürriyet*, (6 Eylül 2001).

naktan gelen finansman ile sağladığını da belirtiyor.¹⁵ NCIS'e göre PKK'nın 1988 yılındaki geliri yaklaşık 85 milyon dolardı ve bunun % 44'ü uyuşturucu kaçakçılığından geliyordu.¹⁶ Alman polisine göre ise Kürt kökenli vatandaşların uyuşturucu ticaretinden elde ettiği gelir 250 milyon Mark civarındaydı. Hannover Emniyet Müdürü Hans Dieter Klosa'nın ünlü Alman dergisi Focus'a verdiği bilgilere göre PKK ile Avrupa'daki organize suçlar arasında doğrudan bir ilişki vardı ve uyuşturucu da bu bağlantının can alıcı noktasıydı. Hannover ve Hamburg polisinin yaptığı açıklamalara göre Almanya'daki faaliyetleri sonucunda PKK'nın kasasına giren miktar haftada 500 bin Markı geçiyordu.¹⁷ Bu rakamlar önemli sayılmakla birlikte Avrupa uyuşturucu ticaretinin kapasitesi göz önünde tutulduğunda, bu rakamlar çok mütevazı kalmaktadır. Her ne kadar PKK üst yönetimi uyuşturucu ile doğrudan bağlantısını reddetse de sadece 1984-1993 dönemleri arasında yakalanan 154 PKK üyesi Almanya'da, 5'i ise İngiltere'de yakalanmıştır. Üstelik bu rakamlara örgütle doğrudan ilişkisi olduğu halde bunu gizlemeyi başarabilmiş, uyuşturucu ticareti yapanlar dâhil değildir. İngiltere örneğini ele alacak olursak, İngiltere'ye uyuşturucu sokmaya çalışan bir çok PKK sempatizanı polis tarafından yakalanıyor, fakat bunların PKK ile bağlantılarının ispatı oldukça zor. Bu konuda en büyük operasyonlardan bir tanesi 1993 yılında İngiliz polisinin İngiltere'ye 200 kg. eroin sokmak isteyen bir grubu yakalamasıydı. Polis yakalananların PKK için çalıştığından şüpheleniyordu. Fakat bunu delillendirmek kolay değildi.

AP'den Richard Cole'a göre PKK sadece Avrupa uyuşturucu pazarını denetimi altında bulundurmamış, bu kıtada sağladığı üstünlüğün verdiği avantajla ABD'ye de uyuşturucu pazarlamıştır. Eroinin bir gramını yaklaşık 350 Dolardan satan PKK'nın en gözde pazarları arasında İngiltere, İtalya, İspanya ve ABD vardır.¹⁸ Paris Kriminoloji Enstitüsü de bu verileri doğrulamaktadır. Bu enstitüden Dr. Haut'a göre Paris'e giren eroinin yüzde 80'i PKK bağlantısı aracılığıyla gelmekte ve Avrupa Birliği ülkelerinde gerçekleşen uyuşturucu kaçakçılığının ciddi bir kısmını da PKK gerçekleştirilmektedir.¹⁹ Örgüt uyuşturucunun

¹⁵ *The Spectator*, (28 Kasım-5 Aralık 1998).

¹⁶ Alman polisi Kürt kökenli Türkiye vatandaşlarının uyuşturucu kaçakçılığından elde ettiği geliri 120 milyon dolar civarında hesaplıyor. Ayrıca Amerikan CBC kanalı da PKK'nın gelirlerinin önemli bir kısmının başta uyuşturucu olmak üzere silah kaçakçılığı ve para aklamadan geldiğini belirtiyor. Paul Vance, 'The Struggle for Kurdistan', CBC News Online, <http://cbc.ca/news>.

¹⁷ "Focus: PKK Uyuşturucudan 56 Trilyon Aldı", *Sabah*, (19 Temmuz 1999).

¹⁸ Richard Cole, "Terrorism Feeding off Habit of World's Heroin Users", *The Salt Lake Tribune* (ABD), (16 Aralık 1996).

¹⁹ "The PKK's Involvement in Drug Trafficking", www.turkey.org/apo-pkk/pkkv.htm.

taşınması ve pazarlanması için daha çok yaşı küçük kişileri kullanmıştır. Bu kişilerin hem yasal sorumlulukları bulunmamakta, hem de çevreleri sayesinde dağıtımı daha iyi yapabilmektedirler. Uyuşturucunun kullanımında ise asıl alıcıların Avrupalı olduğu söylenebilir. Fakat son yıllarda özellikle Türkiye göçmenlerinin ikinci ve üçüncü nesil çocuklarında uyuşturucu kullanımı da hızla artmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz üzere PKK üst düzey yönetimi yaptığı açıklamalarda örgüt ile uyuşturucu arasında doğrudan bir bağ kurulmasına karşı çıkmıştır. Özellikle Abdullah Öcalan yakalandıktan sonraki ifadelerinde kendisinin uyuşturucuya karşı olduğunu ve örgütün bu konuda faaliyet göstermemesi için özel bir gayret sarf ettiğini, fakat bunda yeterince başarılı olamadığını iddia etmiştir. Buna karşın Öcalan da kabul etmiştir ki PKK üyeleri uyuşturucu ticaretinde aktif olarak yer almışlardır ve bunların arasında Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan da vardır.

"Soru: PKK terör örgütünün uyuşturucu, silah kaçakçılığı ile ilişkisi nedir?

Öcalan: Zağros alanı bu iş için biçilmiş kaftandır. Bu bölgede eskiden beri kardeşim Osman Öcalan bulunmaktadır. Silah kaçakçılığı örgütümüz için hayati ihtiyaçtı. Bunu yönlendirdim ve onayladım; ancak uyuşturucu ticareti bizzat yaptırmayıp, bu işle uğraşanlardan haraç almalarını söyledim. Sonradan öğrendiğim kadarıyla hem bu alanda, hem de kapatılan kamp olan Maku alanından Ferhat (K) Osman Öcalan'ın İran kaçakçıları ve bazı devlet yetkilileri ile yaptığını öğrendim. Derhal sorgulama sürecine aldım. Ancak, parti ileri gelenleri affetmemi istediler. Bana uyuşturucu ticareti ile uğraşmayacağı sözünü vererek affettim. Ancak, o alana kimi gönderdiyse, bu pisliğe bulaştığını duydum. Hatta bu şahısların Romanya üzerinden de Avrupa'ya uyuşturucu sevk ettiklerini öğrendim. Ancak son zamanlarda özellikle buna karşı olmama rağmen kontrolüm dışında bu tür olaylar gerçekleşti... Şahsen uyuşturucu ticaretini yasakladım; ama örgütün her yerini kontrol etmem çok zor."²⁰

Öcalan'ın özellikle son cümleleri tartışmalı olan bu ifadesi de açıkça gösteriyor ki PKK üyeleri geniş bir alanda uyuşturucu ticaretini yapmış, ya da buna göz yumarak önemli bir gelir elde etmişlerdir.

Bir diğer yasa dışı faaliyet ise kara para aklama işidir ve bu konuda

²⁰ "Osman Uyuşturucu İşine Karıştı", *Hürriyet*, (3 Temmuz 1999).

MED-TV'nin rolü oldukça dikkat çekicidir.²¹ Faaliyette olduğu süre boyunca MED-TV, sadece ihtiyacı olan parayı değil, bunun çok üzerinde kaynakları da yönetme imkânına kavuşmuş ve bunun bir sonucu olarak diğer dernekler ile birlikte kara para aklama konusunda İngiliz, Alman ve Belçika polisinin şüphelerini üzerine çekmiştir. Örneğin, İngiliz polisi Kuzey Londra'daki dernekler ile MED-TV'den şüphelendiğinden sürekli olarak bu kurumları uzaktan da olsa denetim altında tuttu ve bu denetimler PKK'ya yakın olarak bilinen diğer kuruluşlar için hâlen devam etmektedir. Açık bir kanıt olmamakla birlikte bazı baskınlarda ele geçen yüksek meblağların kaynağı bu dernek ve kuruluşlarca tatmin edici bir şekilde açıklanamamıştır. Özellikle MED-TV hesaplarında toplanan paranın ciddi bir kısmının uyuşturucu kaynaklı olduğu iddia ediliyor. Türk emniyet güçlerine göre MED-TV gelirlerinin yüzde 40'lık bir kısmını ünlü uyuşturucu kaçakçılarından Hüseyin Baybasın sağlıyordu. Nitekim, Baybasın'a ait 3 ton 100 kiloluk yükü Akdeniz'in derinliklerine gömülen *Kısmetim* gemisi çalışanlarından Kasım Dağkuş da sorgusunda taşınan uyuşturucunun PKK bağlantısını ortaya koymuştur.²² İşte bu yollardan toplanan paralar için İngiltere ve MED-TV iyi bir para aklama merkezi işlevini görmüştür. Abdullah Öcalan bu ilişkiyi şu sözlerle açıkça ortaya koymuştur: "MED-TV'yi desteklemek ve finans ihtiyacını karşılamak için kurulan vakıf, para aklamak içindir. Para, bağış toplamayı yasal hâle getirmek içindir."²³

I.c. Dış Destek

Üçüncü olarak kanalın maddi ve teknik ihtiyaçları konusunda PKK diğer ülkelerden ve başka ülke vatandaşlarından da önemli yardımlar görmüştür. Birazdan görüleceği gibi kanalın bir çok çalışanı yabancı ülke vatandaşlarından oluşuyordu. Göz yumma ve örtülü desteklere ek olarak bazı ülkeler doğrudan destek de sağlamıştır. Bu konuda Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi dikkat çekici bir şekilde ön plâna çıktılar. Abdullah Öcalan ifadesinde MED-TV'nin finansmanında Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi'nden bazı sendika, kilise ve zengin kişilerin de destek verdiğini açıkça itiraf etmiştir.²⁴ Öcalan her ne kadar Hollanda, Belçika gibi devletlerin bu konudaki rolüne açıkça değinmekten kaçınmışsa da, Batı Avrupa'nın kalbinde resmi destek, ya da göz yummalar olmaksızın, PKK gibi dünyanın en tehlikeli terör örgüt-

²¹ Bu konuda MED-TV'nin oynadığı role sonraki bölümlerde tekrar değinilecektir.

²² Uğur Dündar, "PKK-Uyuşturucu Bağlantısı", *Hürriyet*, (14 Mart 1999).

²³ "PKK'nın...".

²⁴ "1987'de İstanbul Üzerinden Uçtum", *Hürriyet*, (3 Temmuz 1999).

lerinden sayılan bir örgütün uluslar arası bir televizyon kanalını işletebilmesinin imkânsızlığı ortadadır. Ayrıca Öcalan ifadelerinde Hollanda'nın PKK'yı en çok destekleyen ülke olduğunu da belirtmiştir. Öcalan'ın ifadelerinde göze çarpan önemli bir husus ise bir çok devletin kendi istihbarat servisleri aracılığıyla, paravan isimler kullanarak MED-TV'yi kontrol etmeye çalışmalarıdır. Öcalan bu dış bağlantılar konusunda şu açıklamaları yapıyor:

"Gizli servislerden bu konuda (gazete, dergi, MED-TV yayınları konusunda) finansman direkt sağlanmadı; ancak NGO'lar vasıtasıyla finansman sağlandı... MED-TV'nin mali işlemleri ile ilgilenen Corç (K) Aristo Aristodolos ile birkaç defa görüştüm. Bu kişi orta yaşlarda, şişman, Güney Kıbrıs veya Yunanistanlıdır. Özellikle Lüksemburg işlemleri ile uğraşiyor. Ayrıca Hollandalı avukatlar da bu işler ile ilgilenmektedir... MED-TV'nin finansmanında Güney Kıbrıs ve Yunanistan'da bulunan bazı kiliseler, sendikalar, zengin kişiler yardım yapmaktadır..."²⁵

I.d. Diğer Kaynaklar

Yukarıda sayılan üç kanala ek olarak bir de kaynağı belirlenememiş ya da yukarıdaki sınıflara sokulamayacak türden kaynaklar vardır. Örneğin, kanal çalışanlarının önemli bir kısmı gönüllülük esasına göre çalışıyordu. Sonra kanalın eğlence programına katılan sanatçılar da verdikleri konserler için para almıyorlardı. Diğer bir deyişle MED-TV'nin personel giderleri minimum düzeydeydi. Bunun dışında tehditle, ya da zorla sağlanan gelir ve harcamada kolaylıklar vardı ki bu da MED TV'ye büyük avantajlar sağlamıştır.

MED-TV'nin yasa dışı yollardan gelen gelirler ile ayakta durduğu öylesine açıktır ki bunu Belçika polisi ve yargı organları dahi açık bir dille kabul etmiştir. Bu konuda 'Safir Olayı' çok çarpıcı bir örnek oluşturur. Olay 1996'da Lüksemburg'daki bir kişinin bir bankaya milyonlarca İsviçre Frangı ve Alman Markı yatırmak istemesi ve polis tarafından tutuklanmasıyla başlamıştır. Meblağın yüksekliği hemen kara para akla konusunda şüpheler uyandırmıştır. Yapılan tahkikat sonucunda söz konusu hesaptan para çeken üç kuruluştan birinin Belçika'dan hareket eden MED-TV olduğu anlaşılmıştır. Belçika makamlarına göre sözü edilen para da Belçika'da uyuşturucu, haraç ve insan ticaretinden elde edilen paralardı. Böylece paranın örgüt içinde bir banka aracılığıyla el değiştirmesi sonucunda kara para aklanmış olacaktı. Yine bu dönemde

²⁵ "PKK'nin...".

15 milyon İsviçre Frangı karşılığı olarak herhangi bir bankada bozdurabilecek nitelikte 36 bono alınmıştı. Bunun yanında 'A' olarak rumuzlandırılan bir kişiye ait olan 6 safir taşından oluşan koleksiyon da aynı dönemde MED-TV lisansını alabilmek için bankaya güvence olarak verilmişti. Bu güvencenin karşılığı tam 53 milyon 339 bin dolardı ve bu koleksiyon söz konusu rakamla alanında dünyadaki en pahalı koleksiyon hâline geliyordu. Bu olay Zürih Hava alanı depolarında koleksiyonun bulunmasıyla ortaya çıktı. İsviçre polisine göre safirler PKK bağlantılı kişilere aitti. Bu noktada Belçika polisi ve yargı mercileri de devreye girerek PKK'nın yasa dışı yollardan elde ettiği gelirleri bu yolla akladığını öne sürerek taşların Belçika'ya iadesini istemiş, İsviçre ise bu talebi yeterli delil olmadığı gerekçesiyle reddetmiştir.²⁶ Belçika konuya olan ilgisini Öcalan'ın yakalanmasından sonra da devam ettirmiştir ve 2000 yılı sonbaharında, Belçika Sorgu Hâkimi Jeroen Burm başkanlığında 8 kişilik bir heyet Türk İçişlerinden özel izin alarak İmralı'da, Öcalan'ı MED-TV'ye program hazırlayan Roj Yayıncılığın kara para aklamadaki rolü konusunda sorgulamıştır.²⁷ Bu olay, PKK'nın televizyon yayınlarını nasıl finanse ettiği konusunda iyi bir örnek oluştururken, aynı zamanda Türkiye'nin uyarılarına kulak tıkayan Belçika'nın söz konusu olan kendi çıkarları olduğunda nasıl örgütün yasa dışı faaliyetleri konusunda pek çabuk 'ikna olabildiğini' de gösterir.

I.e. Paranın Kullanılışı

Yukarıda adı geçen yöntemler ile elde edilen paralar belli dönemlerde düzenlenen kampanyalarla kolayca belli merkezlerde toplanabiliyordu. Bunlardan biri de Londra'dır. Londra'daki bir İngiliz bankasında 10 Ocak 1997 yılında bir hesap açıldı ve toplanan paraların bir kısmı bu hesapta toplandı. Bu hesabın 'Kürt Vakfı' adlı paravan bir vakfa ait olduğu biliniyor. Bunun dışında Almanya, Belçika, Finlandiya ve İsveç'te de paravan isimler altında MED-TV'ye dönük hesaplar da oluşturuldu. Bağış ve haraç yoluyla toplanan paraların bu dönemde PKK adına Avrupa'da değerlendirilmesinden sorumlu kişinin Nusaybinli Sinan (K) olduğu belirtiliyor. PKK lideri Abdullah Öcalan'ın ifadeleriyle bu kişi, Öcalan'ın mutemet kişisi idi. Nusaybinli Sinan, diğer bazı üst düzey PKK'lılar gibi MED-TV çalışanı görünüyordu ve bu sayede kanalın basın ayrıcalıklarından da uzunca bir süre yararlandı. Bu çerçevede paralar daha önce de belirtildiği gibi, Avrupa'da bankacılığın daha az formalite gerektirdiği ülkelerde toplanıyor ve doğrudan merkezden gelen

²⁶ 'Safir Olayı'nın detayları için bkz.: "53 Milyon Dolarlık Safiri Ortaya Çıktı", *Hürriyet*, (1 Nisan 2001).

²⁷ "Bakanlıktan Öcalan Açıklaması", *NTVMSNBC*, (16 Kasım 2000).

emirle gerekli birimlere paylaştırılıyordu. Bu konuda aslan payını kuruldugu günden beri alan kurum MED-TV oldu. Ayrıca kanalın mali işleriyle ilgilenen bir diğer isim de Kıbrıs Rumları'ndan Aristo Aristodolos'tu. Öcalan'ın ifadeleriyle bu kişi özellikle Lüksemburg'daki işler ile uğraşırken, Hollandalı bazı avukatlar da kanalın işleriyle ilgileniyordu; fakat para işlerinin tek başına bir isme bırakılamayacağı açıktır.

Kanalın stüdyoları Belçika, Rusya, İsveç ve Almanya'da idi. Kanalın bir de canlı yayın aracı bulunuyordu. Buralarda yapılan programlar İngiltere'ye getiriliyor ve yayına veriliyordu. İlk kez İngiltere'de faaliyet gösteren Starbird adlı bir yayın kuruluşunun yer istasyonları aracılığıyla *Eutelsat* uydusu üzerinden yayın yapan MED-TV 1999 yılı içerisinde Hotbird 4 üzerinden yayın yapıyordu (Transponder No. 117, Horizontal Polarisation, 10.853, 13 derece doğu). Program oluşumunda TRT'yi taklit eden MED-TV, ulusal bir kanalda ne varsa hepsini yapma amacıyla yola çıktı.²⁸ Böylece Kürtçe çizgi filminden, inanç dünyasına, haberlerden, hava durumuna, belgesel programlardan tartışma programlarına kadar hemen her kesime hitap edecek bir program yelpazesi oluşturuldu. İlginç bir nokta da yayınlarda Hristiyan dininden, İslam'ın Sünni ve Alevî mezheplerine ve Yezîdi inançlarına kadar çeşitli dinî grupların inançlarına göre hazırlanmış dinî programlara yer verilmesiydi. Bu şekilde verilmek istenen mesaj dinî ve mezhepsel inançların ötesinde bir sözde 'ulusal kimliğe' vurgu yapılmasıydı ve bu konuda da PKK'nın Türkiye Cumhuriyeti'ni taklit ettiği söylenebilir. Bunun ötesinde Hristiyanlığın ön plâna çıkarılmasının stratejik bir önemi vardı. Batı dünyasının dinî hassasiyetlerini kısa sürede kavrayan PKK, Hristiyan Kürtleri kullanarak 'biz de sizdeniz' mesajını vermek istiyordu.

Bu arada, doğal olarak MED-TV yayınlarında PKK propagandası en önemli amaçlar arasındaydı. 1995 yılında Abdullah Öcalan örgüt üyelerine yaptığı çağrı ile MED-TV'yi desteklemelerini, kırsal kesimde MED-TV'de kullanılabilecek materyallerin toplanarak Avrupa'ya ulaştırılmasını istedi. Böylece örgüt elemanlarının çektikleri filmler her akşam MED-TV'de boy göstermeye başladı. Aslında bu tür filmler MED-TV'den önce de çekiliyor ve Avrupa'daki bir çok kültür merkezi ve kahvehanelerde 'kültür gecesi' gibi isimler altında gösteriliyor, Türkiye'de de propaganda amaçlı bu kasetlerin el altından dağıtımı yapılıyordu. Fakat, MED-TV ile bu faaliyetler hem bir düzene girdi, hem de etkinliği artmış oldu. Bu tür yayınlarda Türkiye'de PKK'nın Türk

²⁸ MED-TV'nin TRT'yi taklit etmesi üzerinde durulacak bir noktadır. Böylece adeta özellikle Türkiye'deki seyirciler için bir alternatif sunulmaya çalışılıyor, sanal bir ortamda gerçekte var olmayan bir devlet varmışçasına programlar yapılıyor, zihinlerde bir ulus ve bir devlet yaratılmaya çalışılıyordu. TRT'nin taklidi konusuna içerik ile ilgili bölümde daha detaylı bir şekilde değinilecektir.

askerlerine karşı düzenlediği baskın ve operasyonlar yer alıyordu. Bu haberlerde dikkati çeken nokta örgüt için 'kötü olan haberlere' yer verilmemesi idi. MED-TV'nin haberlerini izleyen seyirci sürekli olarak PKK'nın ne kadar başarılı olduğunu, buna karşın Türkiye Cumhuriyeti'nin 'nizami olmayan hareketleri nedeniyle' PKK'nın nihai amacına ulaşamadığını düşünüyordu. En çok üzerinde durulan konulardan bir diğeri de Türkiye'deki insan hakları sorunlarıydı. Bu çerçevede verilen haberlerde devletin izlediği politikalar ve 'insanlık dışı uygulamaları' ile meşruiyetini kaybettiğinin altı çiziliyordu.

MED-TV'nin tek amacı Türkiye de değildi. Kuzey Irak'taki diğer Kürt gruplar ve PKK içi muhalifler de kısa zamanda yayınların boy hedefi haline geldi. Böylece televizyon, PKK için çok hayati ve etkili bir araç haline almıştı. Bir dönem MED-TV uluslar arası alanda yayın yapan tek Kürtçe kanal oldu. Kanalın resmi iddialarına göre seyirci sayısı 70 ülkede 16 milyon ile 35 milyon arasında değişiyordu.²⁹ Yayında olduğu dönemde İngiltere'de on binlerce kişi için hemen hemen tek haber kaynağı olan kanal kısa sürede etkisini artırmış, MEDYA TV döneminde ise bir çok açıdan daha ileri bir noktaya ulaşmıştır.³⁰

BÖLÜM II.

TÜRKİYE'NİN MED-TV'YE KARŞI ULUSLAR ARASI ALANDA ALDIĞI ÖNLEMLER

Türkiye, ilk günden itibaren kanalı kapattırabilmek için İngiliz makamlarına, ITC ve İngiliz Dışişleri Bakanlığına başvurmuştur.³¹ Türkiye'nin iddiası bu kanalın şiddeti teşvik eden, terörist bir örgütün, yani PKK'nın yayın organı olduğu şeklindeydi. Türkiye'nin iddialarına göre, ITC vermiş olduğu lisansı hemen iptal etmeliydi. Çünkü 1990 tarihli İngiliz Yayıncılık Yasası³² hiç bir televizyon istasyonunun suçu ve istikrarsızlığı, karışıklığı teşvik edici yayınlar yapamayacağını, yapan kuruluşların lisanslarının iptal edileceğini belirtiyordu.³³ Buna bağlı

²⁹ "The International Impact of MED-TV", (Londra: MED-TV, 1999); Stephen Kinzer, "The Only Kurdish TV Station May Be Shut Down", *Guardian*, (5 Nisan 1999).

³⁰ İngiltere'de yapmış olduğumuz gözlemlerimiz ışığında Kürt kökenli Türk vatandaşlarının sadece MED-TV'yi değil, hemen hemen tüm Türk kanallarını takip ettiği söylenebilir. Bunlar içinde TRTINT, Kanal D, Star, TGRT, Kanal 7, Show TV, ATV ve STV en çok izlenen kanallardır; fakat popüler Türk kanallarının belli konularda resmî politikalara sıkı sıkıya bağlı olmaları ve zaman zaman yayıncılık etiğinden uzak davranmaları sonucunda sadece Kürt kökenliler değil, hemen hemen tüm marjinal gruplar, hatta kimi zaman siyasi yönü zayıf gruplar bile özel Türk televizyonlarının haberleri ile resmi kurumlar arasında organik bir bağın bulunduğuna inanmakta, bu da MED-TV benzeri manipülasyona yönelik haber kaynaklarının işini kolaylaştırmaktadır.

³¹ *Daily Telegraph*, (23 Mayıs 1995).

³² The Broadcasting Act of 1990.

olarak *ITC Programme Code*'un 5. bölümü de bu tür yayınların yapılmasını yasaklamaktadır. Daha sonraki yasal düzenlemeler de, *1996 Broadcasting Act*'in 89. bölümü gibi, ITC'ye bu tür yayınlar yapan kuruluşları uyarma ve nihayet kapatma konusunda geniş yetkiler vermektedir. Türkiye'nin uyarılarına karşın İngiliz Hükümeti bu yayınları durdurma konusunda isteksiz davranmıştır. Bu durum ya resmi bir politikayı yansıtmaktadır, ya da hükümet, Türkiye'nin isteğini yerine getirmeyi iç politika dengeleri nedeniyle yerine getirmeye cesaret edememiştir. Bu konuda kesin bir delile sahip değiliz. Fakat, İngiliz İçişleri Bakanlığının söz konusu ulusal güvenlik olduğunda ne kadar geniş yetkilere sahip olduğu da unutulmaması gereken bir noktadır.³⁴

Türkiye'nin isteğinin reddedilmesi üzerine dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in tepkisi çok sert oldu ve Demirel İngiltere'yi 'PKK tarafından yönlendirilen bir kanalın yayınına izin vermekle' suçladı.³⁵ Aynı yıl, Türkiye'den gelen baskılar sonucunda İngiliz Dışişleri Bakanlığı ITC'ye MED-TV'nin yayınları konusunda bir bilgi notu gönderdi. Bu arada Türk Hükümeti de ITC'ye üç adet şikayet dilekçesi gönderdi. Fakat, bu yıl ITC yetkilileri, MED-TV'nin yayınlarında İngiliz yasalarını ihlal edici hiçbir veriye rastlamadıklarını iddia ettiler.³⁶ Bunun üzerine İngiltere, Türkiye'ye dönerek ellerinde MED-TV'nin yayınlarını durduracak bir güç olmadığını iddia ederek, yapacak bir şeyin bulunmadığını, MED-TV'nin yayınlarına devam edeceğini belirtti. 1995 Kasımında dönemin Başbakanı Tansu Çiller, İngiltere Başbakanı John Major ile görüşmesinde konuyu özellikle gündeme getirdi ve kanıtları içeren bir dosyayı İngiltere Başbakanı'na iletti. Görüşmede John Major bu konuda ellerinden geleni yapacaklarına dair söz verdi.³⁷ Fakat bu başvurudan da sonuç alınamadı. MED-TV'nin destekçilerinden Avam Kamarası Milletvekili John Austin-Walker'ın sorusuna İngiliz Dışişleri Bakanlığının 13 Aralık 1995 tarihli cevabı 'Türk yetkililerin ilettikleri kaset ve bilgileri çevirmekteyiz. Buna göre bir değerlendirme yapılacaktır' şeklindeydi. Bu dönemde İngiliz makamlarının tavırlarının her iki tarafı da oyalamak şeklinde geliştiği söylenebilir. Bir yandan MED-TV taraftarlarına 'merak etmeyin' mesajları verilirken, Türkiye'ye de 'İngiltere'de terörist

³³ Nitekim aralarında BBC ve ITN'in de bulunduğu İngiliz kanalları zaman zaman toplumda gerginliği artırıcı yayınlar yapmamaları yönünde uyarılırlar. Öyle ki Türk televizyonlarında sıkça görmeye alışık olduğumuz intihar, trafik kazası gibi Türk insanı için sıradan diyebileceğimiz haberler dahi İngiliz kanallarında yer almaz, yer alamaz. Haberlerin toplumu gerginliğe sevk edecek aşırılıkta verilmesi hemen uyarı almasını gerektirir.

³⁴ Özdağ çalışmasında MED-TV'nin çalışmalarına İngiltere tarafından bilinçli olarak izin verildiğini belirterek bunun geniş bir plânın parçası olduğu iddia ediliyor. Özdağ, Türkiye..., s. 145.

³⁵ *Hürriyet*, (24 Haziran 1995).

³⁶ *Daily Telegraph*, (23 Mayıs 1995).

³⁷ İsmet İmset, "Technological Sabotage Against Peace", *Kurdistan Report*, Sayı. 23, (Mart-Mayıs, 1996), s. 35.

yayın yapan hiç bir kanal barınmaz. Eğer MED-TV de böyle yayınlar yaparsa merak etmeyin İngiliz kurumları bunun gereğini yerine getirir' mesajı iletildi. Gerek parlamento görüşmeleri, gerekse Türkiye'ye gönderilen raporlar bu kanımızı doğrulamaktadır; ancak Türkiye'nin kararlı tutumu sayesinde MED-TV'nin zor durumda kaldığı da bir gerçektir.³⁸

II.a. MED-TV'ye Dönük Baskılar (1996)

Türkiye'nin çabaları yoğunlaşarak 1996 yılında da sürmüştür. Bu çabaların bir sonucu olarak kanalın büroları 19 Eylül 1996'da İngiliz polisi tarafından basılmıştır. Polis baskında yasal dayanak olarak Terör Önleme Yasası'nı, PTA, göstermiştir.³⁹ Tüm bilgisayarlara, disketlere ve dosyalara el konulmuş, büro âdeta didik didik aranmıştır. Hatta Lordlar Kamarasındaki tartışmalardan anlaşıldığı kadarıyla baskın esnasında büroda kapıların kırılması gibi bazı hasar verici gelişmeler de yaşanmıştır. Bu baskınlardaki temel amaç MED-TV ile terör arasındaki bağlantıyı ortaya koyabilmektir.⁴⁰ Özel bir birimden görevlendirilen bu polisler yaklaşık üç saat MED-TV'de kalıp araştırma yaptı; fakat sonuçta hiç kimse tutuklanmadı, ve söz konusu kanıtlar da ele geçirilemedi.⁴¹ Kasım 1996'da ITC kanala ilk resmi uyarısını yaptı ve yayınlarında 'yanlı' davrandığı ve böylece *Programme Code*'a karşı geldiği için kanalı uyardı. Bu uyarının "yanlı yayın yapmak" nedeniyle verilmesi ve 'teröre destekten' hiç bahsedilmemesi dikkat çekici ve kaygı vericidir.

1996 Eylülünde Türkiye'nin isteği üzerine Londra'dakine paralel olarak Belçika'da da bir polis baskını vardı. MED-TV'nin Belçika'daki Roj NV adı altında çalışan stüdyolarına baskınlar düzenlendi ve kanal ciddi bir baskı altına girdi. Bu baskında arşivler mühürlenirken bazı çalışanlar da 40 kadar konuk ile birlikte göz altına alındı. Belçika polisi MED-TV ile PKK arasındaki bağlantıyı araştırıyordu ve operasyona verilen önem açıktı. Polisin bazı bölmelerde arama yaparken kişilere ellerini havada tutturması ve binadaki herkesin parmak izini ve fotoğraflarını alması dikkat çekiciydi. Hatta bazı kişilerin özel eşya ve paralarına dahi geçici süreyle polis tarafından el konuldu. Üzerinde önemle durulan konu ise MED-TV'nin PKK tarafından para aklama işlerinde kullanılıp

³⁸ *Financial Times*, (4 Ocak 1996).

³⁹ PTA konusunda bkz. Sedat Laçiner, "İngiltere Yeni Terörizm Yasası: Londra PKK ve DHKP-C'yi Yasaklıyor mu?", *Stratejik Analiz*, Cilt. 2, Sayı. 15, (Temmuz, 2001), ss. 98-108 ; Sedat Laçiner, *İngiltere, Terör, Kuzey İrlanda Sorunu ve İnsan Hakları*, (Ankara: ASAM, 2001), ss. 40-46.

⁴⁰ Her ne kadar tek amaç bu şekilde yansıtıldıysa da baskından sonuç alınamaması, bu baskının İngiliz polisince bu tür olaylarda sıkça kullanılan 'göz korkutma' stratejinin bir parçası olarak da yorumlanabilir. Diğer bir deyişle polis MED-TV'nin terörle bağlantısını bulmaktan çok "teröre bulaşmayın, izleniyorsunuz" mesajını vermek istemiş de olabilir.

⁴¹ Ian Black, "Police Raid Kurdish TV in London", *The Guardian*, (20 Eylül 1996).

kullanılmadığı ve Belçika'daki Türk ve Kürtler'den zorla MED-TV adına para toplanıp toplanmadığı idi. 200 polisin katıldığı ve 'Operasyon Sputnik' adı verilen operasyonlar esnasında sadece MED-TV değil sözde Sürgünde Kürt Parlamentosunun binası ve 20 kadar Kürt kökenli kişinin evi de arandı. Operasyon sonucunda ROJ NV'nin iki yöneticisi, bir MED-TV çalışanı da dâhil olmak üzere beş kişi tutuklandı. Belçika basınına yansıyan bilgilere göre polisin tutuklamalara gösterdiği gerekçeler kara para aklama, çete oluşturma, kadın ticareti, insan ticareti ve uyuşturucu ticaretiydi. Mahkemede de bu suçlamalardan kara para aklama ve çete oluşturma suçlarına ağırlık verildi; fakat mahkemenin temel sorunu elde tüm tutukluları suçlayacak delillerin bulunmaması idi.

Baskınlardan sonra PKK, MED-TV'yi korumak için her iki ülkeye de özel güvenlik birimleri yerleştirdi. Bu baskınlar MED-TV'nin yayın akışını da etkiledi ve yayın saati kısılrken, program sayısı da azaltıldı. Sputnik Operasyonu'ndan sonra sızan bilgilere göre Belçika polisi PKK'nın her ay Belçika'da 300 bin frank topladığını tespit ederken, Avrupa'da toplanan aylık haraç miktarının 250 milyon Alman Markı civarında olduğu belirtiliyordu. Yine bu operasyondan sonra PKK'nın kara para aklamak için 15 ayrı kuruluşu kullandığı anlaşıldı.

Londra ve Belçika'daki baskınlara ve frekans bozulmalarına ek olarak MED-TV 1996 yılında yayın yaptığı firmalarla da anlaşamadı. 30 Nisan'da Fransız uydu sağlayıcısı anlaşmayı yenilemeyi reddedince Portekiz uydu sağlayıcısına geçti. Ardından anlaşma sağladığı Polonya iletişim firması *Polish - Telecom 2* Temmuz'da MED-TV ile olan anlaşmasını bozdu. 12 Ağustos'ta yeniden yayınlarını normalleştirdiyse de Türkiye'nin diplomatik yollardan yaptığı uyarılar sonucunda MED-TV ile çalışacak firma sayısının azaldığı anlaşıldı.

II. b. Yayınlar Bozuluyor (1997)

1997 yılı MED-TV için zor bir yıl olmuştur. Bir yandan Türkiye'nin diplomatik alandaki faaliyetleri sürerken, MED-TV yayınlarına dönük engellemeler de bu yıl içinde artmıştır. Bu yıl içinde bir açıklama yapan dönemin Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin bir açıklama yaparak özellikle İngiltere üzerinde durduklarını, fakat İngilizler'in kanalın PKK bağlantısı konusunda yeterince tatmin edilemediğini ve bunun somut deliller ile ortaya konmasını istediklerini belirtmiştir. Sezgin bu durum karşısında Türk tarafının İngiliz avukatlar ile temasa geçtiğini de belirtmiştir⁴² ki, böylesine öncelikli bir adımın bu kadar ileri bir tarihte atılmış olması Türkiye adına düşündürücü bir durumdur.

⁴² "MED TV Kablolu Yayın Peşinde", *Milliyet*, (11 Haziran 1997).

Diplomatik alandaki çabalara ek olarak, 1997 yılında MED-TV yayınları ciddi bir frekans bozulması olayıyla karşı karşıya kalmıştır. Kanalın verdiği bilgilere göre yayınlar 1 Temmuzdan başlayarak 'korsan' bir frekans tarafından kesilmeye başlanmıştır. Kanal yetkilileri Türkiye'nin yayınlarını sabote ettiğini söyleyerek Türkiye'yi suçladılar, fakat açıkçası ellerinde söz konusu engellemeyi Türkiye'nin yaptığına dair herhangi bir kanıt da yoktu. Hatta bununla da yetinmeyip Lordlar Kamarasındaki 'dostlarına' Türkiye'yi şikayet ettiler. Bu şikayet üzerine Lord Hylton hükümete gerçek sorumlunun kim olduğunu sordu. Hükümet adına soruyu cevaplandıran Lord McIntosh, BBC görüntüleme servisi aracılığıyla bir incelemenin yapıldığını, fakat yayınları bozanın kim olduğunun anlaşamadığını söyledi.⁴³ Lord Hylton konuyu 3 Kasım 1998 tarihinde bir kez daha Lordlar Kamarasında gündeme getirdiyse de yayınların İngiltere'den mi yoksa başka bir ülkeden mi kaynaklanan frekanslar sonucu bozulduğunun anlaşamadığı cevabını aldı.

Meclis'in Avam Kamarası kanadında ise konuyu sürekli olarak gündeme getiren kişi İşçi Partisinden Woolwich Milletvekili John Austin-Walker oldu. Walker MED-TV'yi bahane ederek Türkiye'ye yönelik İngiliz Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Birliği nezdinde çok ciddi suçlamalarda bulundu. Walker'ın MED-TV ile ilgili olarak yazdığı protesto mektubundan aldığımız şu satırlar, söz konusu şahsın sadece hukuk ve demokrasi kaygılarıyla değil, uzun yıllar içinde oluşmuş bir ön yargıyla hareket ettiğini de açıkça ortaya koyuyor:

"Bu olaylardan sonra hiç kimse Türk rejiminin doğası hakkında şüpheye düşemez. Bu rejim hiç bir şekilde Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin belirlediği demokrasi normlarına ulaşamıyor. Geçmişte gazeteleri baskı altına alan ve kapatan bu rejim, şimdi de meşru, yasal ve İngiltere'de kayıtlı bir televizyon yayınına el atmış durumda. Duyduğum kadarıyla MED-TV'yi ülkelerinde yasaklamışlar; fakat hiç bir şekilde kendi acımasız, barbar rejimlerini ve en temel insan haklarını nasıl ihlal ettiklerini, yargılamadan insanları nasıl hapsedtiklerini ve nasıl bu insanlara karşı işkence uyguladıklarını dünyanın öğrenmesini asla engelleyemeyecekler. Batı bu kez Türkiye'ye karşı siyasî bir önlem almak, ambargolar uygulamak ve silah yardımını kesmek zorundadır."⁴⁵

⁴³ "Satellite TV Transmissions", Lords Hansard Written Answers, (28 Temmuz 1997), Column WA14. (Londra: House of Lords).

⁴⁴ "Satellite TV Transmissions: Disruption", Lords Hansard Written Answers, (3 Kasım 1998), Column WA41.

⁴⁵ John Austin-Walker, MP, Press Release, Londra, (13 Şubat 1997).

.....
 : **1997 yılında Türkiye'nin**
 : **çabalarıyla oluşan**
 : **baskıdan bunalan MED-TV**
 : **alternatif yayın yolları**
 : **denerken en çok üzerinde**
 : **durulan alternatif kablolu**
 : **yayınlar oldu.**
 :

Martin'in sözleri açıkça gösteriyor ki söz konusu olan sadece MED-TV değil, Türkiye'ye karşı topyekün duyulan bir **kindir** ve Walker da MED-TV bahanesini kullanarak bu kini ifade etmektedir.

1997 yılında dört taraftan köşeye sıkıştırıldığını anlayan MED-TV, sadece İngiltere'de değil tüm Avrupa'da büyük bir Türkiye

karşısı kampanya başlattı. İlgili yerlere mektuplar yazılırken, altı çizilen temel argüman MED-TV'nin tek düşmanının Türkiye olduğu ve Türkiye dışında hiç bir kişi ve kuruluşun MED-TV'nin yayınlarını kesecek ekipman ve güce sahip olmadığıydı. Örneğin, 9 Temmuz 1997'de MED-TV'den Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Santer'e yazılan mektubun ana teması Türkiye'nin MED-TV'ye karşı hareketleriyle Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonunun 10. maddesini ihlal ettiğiydi. İddialarını kendince hukuksal bir zemine dayandıran MED-TV yetkilileri, mektuplarına kanallarının İngiltere'de Meclis ve ITC tarafından desteklendiğini eklemeyi de ihmal etmediler.⁴⁶

MED-TV'nin kampanyalarına karşın ITC MED-TV'nin kuralları zorladığının ve ne kadar direnirse dirensin bu kanalı kapatmak zorunda kalacağını farkındaydı. Nitekim diplomatik kaynakların belirttiğine göre 1997 yılının sonunda ITC'den kanala yazılı bir uyarı geldi ve PKK ile ilişkiyi ima eder yayınlardan kaçınılması istendi. Bu uyarıya ek olarak Londra ile Ankara arasında yoğunlaşan ilişkiler MED-TV yöneticilerini endişelendirirken, İsveç gibi bazı ülkelerde lisans için yapılan girişimler sonuçsuz kaldı.⁴⁷

1997 yılında Türkiye'nin çabalarıyla oluşan baskıdan bunalan MED-TV alternatif yayın yolları denerken en çok üzerinde durulan alternatif kablolu yayınlar oldu. Bu konuda Strasbourg'da çabalarını yoğunlaştıran kanal yetkilileri belli başlı büyük şehirlerde kablolu yayına geçerek bunu diğer şehirlerde örnek olarak kullanmayı hedefliyordu.⁴⁸ İleride görüleceği üzere bu konuda kanalın istediği düzeyde olmasa da büyük başarılar elde edildi.

⁴⁶ "Letter to the European Commission Concerning the Jamming of MED-TV", Press Release, (Londra: MED-TV), (9 Temmuz 1997).

⁴⁷ "Med-TV Broadcast Licence in Trouble", *Turkish Daily News*, (10 Şubat 1998).

⁴⁸ "MED-TV Kablolu...".

II.c. Öcalan Avrupa'da

MED-TV'nin Türkiye'ye karşı yürüttüğü karşı atağa karşın kanalın İngiltere'deki sıkıntıları devam etti ve Ocak 1998'de ITC'den üç ayrı olayda göstermiş olduğu tarafgirliği ve suça teşvik sayılabilecek yayınları nedeniyle 90 bin pound ceza geldi. ITC'nin cezaya konu ettiği programlar 'Jiyana Gel', 9 Ekim 1997 ve 3 Haziran 1997 tarihli haber bültenleriydi. ITC'ye göre bu programlar hem taraflı hazırlanmıştı, hem de belli bir bölgedeki insanları çatışmaya davet ediyordu. MED-TV ise savunmasında bu programların siyasi içerikli olmadığını, aksine Kürt kültürünü ve müziğini tanıtıcı materyaller içerdiğini öne sürdü. 1998 Şubat'ında kanaldaki endişe panik hâlini aldı ve İsveç üzerinde durulmaya başlandı. İngiltere her an kanalı kapatabilirdi. İsveç ise yayınların ülkesi üzerinden gerçekleştirilmesi konusuna sıcak bakmıyordu. Buna karşın PKK Yunanistan üzerinden İsveç alternatifinde ısrar ediyordu. Yunan Arcosat şirketi İsveç Radyo ve Televizyon Kurumuna bir anlaşma önerisi götürmüş ve bir kanalın yayını için lisans talebinde bulunmuştu. Türkiye'nin bu konudaki uyarılarının da etkisiyle İsveç bu girişimleri kısa sürede askıya aldı. Bu durumda MED-TV yönünü Kıbrıs'a döndüyse de gelişmeler bunu da imkânsız hâle getirecekti.

Mart 1998'de ise ITC tarafından ikinci uyarı yapıldı. Bu sefer uyarıya konu olan programlar 25 Mart tarihli 'Gün Ortası' ve 15 Şubat tarihli 'Pazar Sohbeti' programlarıydı. Kanal 'Gün Ortası' adlı programında her zaman olduğu gibi kendi muhabiriymiş gibi PKK mensuplarını konuşturmuş, ve bu ikisi de beklenileceği üzere haber sunmaktan çok terörün propagandasını yapmışlardı. ITC'ye göre yapılan açıktan yasaların ihlali ve şiddete çağrıydı. Fakat MED-TV bunu dahi Türkiye'ye saldırı için kullandı. MED-TV tarafından hazırlanan savunma şöyleydi: 'Türkiye'ye demokratik bir ortam olmadığı için muhabir gönderemiyoruz. Gönderdiklerimiz ölümlerle karşı karşıya kalıyor. Bu nedenle Sah gibi şahısları zaman zaman kullanıyoruz.'

ITC'nin uyarıya konu yaptığı ikinci programda ise çok açık bir PKK propagandası yapılıyordu. MED-TV'nin savunması yine aynıydı.⁴⁹ Kasım 1998'de ITC MED-TV'ye eğer yayınlarını ITC Programme Code'a göre yeniden düzenlemez ise 6 ay içerisinde lisansının iptal edilebileceği uyarısında bulundu.⁵⁰ Bu uyarıya göre MED-TV'den beklenen sadece şiddeti kınaması ve şiddet içeren yayınlar yapmamasıydı; fakat doğası gereği MED-TV'nin böyle bir tavır alabilmesi mümkün değildi. MED-TV tüm bu iddialara kendisinin PKK'nın bir yayın organı olmadığını söyley-

⁴⁹ MED-TV, "ITC Notice", MED-TV, Sayı. 3, (Ocak, 1999).

⁵⁰ ITC Press Release, (23 Kasım 1998).

erek cevap veriyse de, pek ikna edici olamadı. Her şeyden önce kanalın merkezi olan Regent Street'deki ofisi PKK'ya sempatisi olan hemen her örgütün Londra'daki merkezi olarak gösterdiği bir yerdi ve Abdullah Öcalan hemen her akşam MED-TV ekranlarındaydı. Tüm bunlara ek olarak kanalın eğlence programlarında bile sürekli olarak 'ölüm, savaş, mücadele' kavramları işleniyordu.

1998 yılının sonbaharında yaşanan en önemli gelişme ise örgüt lideri Öcalan'ın Türkiye'nin Suriye üzerinde uyguladığı baskılar sonucunda bu ülkeden ayrılmasıydı. Atina üzerinden Moskova'ya geçen Öcalan bundan sonra uluslar arası alanda elden ele dolaşan, fakat İngilizce deyimini ile 'her tutan eli yakan' bir hâl aldı. En son İtalya'ya geçen Öcalan'ın durumu belirsizliğini korurken MED-TV de bu ortamda son derece hassas ve önemli bir araç hâline geldi. Askerî alanda ciddi bir başarısızlık ve çıkmaz içine giren örgüt için sesini dünyaya ve kendi taraftarlarına duyuran MED-TV'nin varlığı bu dönemde hayati bir noktadaydı. Bu çerçevede MED-TV Öcalan'ın Suriye'den çıktığı günden itibaren yayınlarını daha da sertleştirdi ve aynı zamanda siyasi hedefleri telaffuz etmeye başladı. Buna göre örgütü tarafından belirlenen strateji doğrultusunda siyasallaşma yönünde yeni bir yaklaşım benimsendi. Fakat, Öcalan Türkiye'nin baskıları sonucunda bunaldıkça MED-TV'nin yayınları daha bir tarafgir hal alıyor, bu da ITC'nin 'dikkatinden kaçmıyordu.'

İlginç olan nokta bu dönemde Avrupa devletlerinin henüz Öcalan'ın geleceği konusunda kesin kararlarını vermemiş olmalarıdır. Eğer PKK siyasallaşarak yoluna devam edecek ise MED-TV siyasallaşmanın en önemli kolu olacaktı ve İngiltere, Fransa ya da başka bir ülkede yayınlarına kolayca devam edecek, hatta belki de ciddi oranda bir destek görecekti. Bu nedenle bu dönemde MED-TV'nin kapatılmaması sürpriz olarak değerlendirilmemelidir. Ne var ki tüm bu gelişmelere karşın artık MED-TV'nin eskiden olduğu kadar rahat olamayacağı da kesindi ve MED-TV yönetimi de bunun farkındaydı. Sonuçta Türkiye kapatma için baskılarını arttırırken, MED-TV de Avrupa'daki 'dostlarını' devreye sokmaya çalışıyordu. İngiltere'de Lordlar Kamarasından bazı üyelerin yanında diğer Avrupa ülkeleri de devreye girdi. Örneğin 29 Ocak 1999'da Fransa'dan Danielle Mitterand, Avusturyalı Milletvekili Hanas Awoboda, İtalyan Barış Derneğinden Luisa Morgantini ve Plaid Cymru'dan (Galler Partisi) Ned Parrish ile birlikte MED-TV'yi ziyaret ettiler. Ziyaret esnasında MED-TV'ye dönük 'baskıları' eleştiren heyet MED-TV'nin başarılı olmasını istediklerini belirtti.⁵¹

⁵¹ "Danielle Mitterand Visits MED-TV", News from MED-TV, (3 Şubat 1999).

1998 yılının diğer önemli bir gelişmesi de kanalın kablolu yayınlara iyiden iyiye yerleşmesidir. 1998 sonu itibarıyla MED-TV İsviçre, İskandinav ülkeleri ve İsrail'in bazı şehirlerinde kablolu yayınlardan izlenebilmekteydi. Kuzey Irak'ta Süleymaniye'de ise yayınları yer antenleriyle izlemek mümkündür.

II.d. Öcalan'ın Yakalanması ve MED-TV'nin Tepkisi

Bu ortamda MED-TV örgütün sözcülüğü görevini daha da artırdı ve Türkiye'deki gençler ayaklanmaya çağılırken, Avrupa'da da konunun gündemde tutulması istendi; fakat tüm bu tablo Öcalan'ın Şubat ayında Kenya'da yakalanmasıyla değişti. Örgüt üyelerinin ve MED-TV'nin bundan sonra belli bir plân içinde hareket etmekten ziyade, duygusal tepkiler verdikleri ve bunun da imajlarına büyük zarar verdiği ve MED-TV'nin kapatılmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Öcalan'ın yakalanmasından sonra örgüt militanları **'Öcalan'a bir şey olacak olursa her bir çiçeği yok edeceğiz, her bir kuşun kafasını koparacağız'** diyorlardı. Bu dehşet verici sözler, ateşe verilen insanlar, kesilen trafik ve bombalanan diplomatik elçilikler eşliğinde Batı basınında manşetlere çıktı. Binlerce örgüt taraftarı Avrupa başkentlerini çatışma alanına çevirmişti. Örneğin, Londra'da yapılan gösteriler örgütün son yıllarda bu ülkede düzenlediği en büyük eylemlerden biriydi ve Londra Kuzey İrlanda örgütleri de dâhil uzun yıllar boyunca böyle bir durumla karşılaşmamıştı. O döneme kadar sokak gösterilerini çok düşük düzeyde tutan PKK belki de 'yolun sonuna' geldiğini düşünerek diğer şehirlerde olduğu Londra'da da büyük çaplı gösteriler düzenledi. Bu PKK'nın çirkin yüzü, daha doğrusu Batı'nın görmek istemediği gerçek yüzüydü. Önce Öcalan'ın yakalandığı günün ertesinde Halkevi önünde taraftarlar toplanmaya başladı. 500 civarındaki militan ilk başta kızgınlıklarını düzensiz bir şekilde gösterdi, ardından ise Avrupa'nın diğer başkentlerinde olduğu gibi eylemler Yunanistan Büyükelçiliğine yöneldi. Sayıları kısa sürede artan göstericiler hazırlıksız yakalanan elçiliği işgal ederken Babis Patsouris adlı bir görevliyi de rehin aldılar. Bir grup elçiliği işgal ederken bir diğer grup da elçiliğin çevresinde gösterilerini sürdürüyordu. Bir başka grup ise arkadaşlarına destek vermek için bölgeye yönelirken polis tarafından durduruldu ve ufak çaplı bir çatışma yaşandı.⁵² Gösteriler sırasında tüm İngiliz medyası için günün en önemli olayı PKK gösterisiydi. Dışarıdakiler 'özgürlük' (*freedom*) diye bağırırken çevre trafiği tıkanı, yakındaki metro istasyonu ve bağlantılar halka kapatıldı. Böylece zaten sıkışık olan Londra'nın belli bölgelerinde

⁵² Michael Binyon ve Adrian Lee, "Girl Sets Fire to Herself as Kurds Protest", *The Times*, (17 Şubat 1999).

hayat gösteriler nedeniyle durmuş / yavaşlamış oluyordu. Bu da geniş kitlelerin kızgınlığını örgütün üzerine çekiyordu. Diğer taraftan işgalciler işgale son vermek için basına açıklama yapmalarına izin verilmesini şart koşuyorlardı. Amaç, ilgileri çekmişken propaganda yapabilmektir; fakat olayların başından beri sert bir tutum takınan polis bu isteği de reddetti ve işgalcilerin hiç bir isteğinin kabul edilmeyeceğini, işgali sona erdirdiklerinde de tutuklanacaklarını ilân etti. Polisin bu tutumu daha sonra kendisini 'Kürtler'in bu ülkedeki savunucusu' ilân eden Lord Rea tarafından ağır bir dille eleştirilecekti. Lord Rea'ye göre polis daha fazla anlayış göstermeli, işgalcileri korkutmamalıydı. Bu süre zarfında polis kararlı bir tutum izlemesine rağmen elçiliğe müdahale edilmedi. Neden olarak göstericilerin kendilerini ve elçiliği ateşe verme tehditleri gösterildi.⁵³ Gösteriler esnasında örgüt Meclisin iki kanadından da 'dostlar' bulmakta gecikmedi ve Lordlar Kamarası'nda Lord Rea ve İşçi Partisi milletvekili Ann Clwyd göstericiler ile polis arasında arabuluculuk rolüne soyundular. Ayrıca Guilford Dörtlüsü olarak bilinen olayların tanınmış avukatı Gareth Peirce de göstericilerin yanında yer aldı.⁵⁴

Yapılan uzun görüşmelerden sonra PKKlılar işgale son vermeyi kabul ettiler. Polis tarafından Holland Park'tan Charring Cross ve Paddington Green karakollarına götürülen göstericiler, Terörü Önleme Yasası (*Prevention of Terrorism Act*) altında sorgulandılar. Sorgulama nedeni olarak bu yasanın gösterilmesi İngiliz polisinin konuya terör penceresinden baktığını gösterir. Bu olaylarda bazı göstericiler kendilerini yakmaya çalışmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere bu gösterilere sempatiyle yakalaşanlar olmuştur; fakat İngiliz kamuoyunun konuya genel olarak yaklaşımı terör penceresinden olmuştur ve çatışmaların Londra sokaklarına taşınmış olması büyük bir memnuniyetsizlik yaratmıştır. Göstericilerin çoğunluğunun devletten yardım alan mülteciler olması konuya ayrı bir boyut katmıştır. Bir çok yerde kendi vergileri ile bu kişilerin sokak çatışmalarına katılması tepkileri artırırken, sokakta kendini yakmaya çalışan eylemciler kamuoyunu adeta şoka sokmuştur. İşte MED-TV'nin sonunu getiren süreçte bu eylemlerin büyük bir rolü olduğu söylenebilir. MED-TV bu süreçte eylemlere destek vermekle kalmamış, bir çok yayını ile eylemlerin hazırlayıcısı da olmuştur ve bu durum Avrupa kamuoyu için kabul edilebilir bir durum değildir. Zaten MED-TV'ye uyarılar da bu tarihten sonra yoğunlaşmıştır. Nitekim 22 Mart 1999'de ITC MED-TV'nin yayın lisansını 21 günlük süre ile askıya aldı.

⁵³ "Riot Police at London Demo", BBC News, (16 Şubat 1999), 16:41 p.m.

⁵⁴ David Graves, "Police Strategy Hailed as Siege Ends Peacefully", *The Guardian*, (19 Şubat 1999).

Komisyon 21 günlük değerlendirmesinde 1996 tarihli yasanın 89. bölümünü dikkate alarak kanalın şiddeti teşvik edici yayınlar yaptığına hükmetti. ITC'nin resmi açıklamasında şu ifadelere yer verildi: **"Yayınlarda çeşitli defalar Türkiye'de şiddeti teşvik edici programlara yer veriliyordu."**⁵⁵

İngiltere'deki yakın takibe ek olarak, daha önce olduğu gibi Belçika da İngiltere'yi takip etti, gösteriler sayesinde MED-TV ile PKK arasındaki bağlantı daha bir göze batar hale geldi. Bu çerçevede 22 Şubat 2001'de MED-TV hakkında soruşturma açan Belçika polisine ek olarak Belçika İçişleri Bakanı Luc Van Den Bossche de MED-TV ve sözde Sürgünde Kürt Parlamentosu temsilcilerini makamına çağırarak ve onlara PKK ve diğer yasa dışı suçlarla bağlantıları konusunda uyarıda bulundu ve Belçika'daki Kürt kökenli kişilerin olaylara katılmalarını teşvik etmemeleri istedi. İçişleri Bakanlığı Sözcüsü ise söz konusu olayın ardından MED-TV'ye program hazırlayan şirketin bulunduğu bölgede yer alan Termon Savcılığının MED-TV hakkında soruşturma başlattığını açıkladı. Buna göre savcılığın üzerinde durduğu konu MED-TV'nin intikam ve şiddete dönük yayınlar yapmasıydı.⁵⁶ Bu gelişmenin Avrupa'da PKK yandaşlarının gösterilerinin olduğu döneme denk gelmesi tesadüf olmasa gerektir. Bu noktada Belçika'nın aniden manevra değiştirmesinin altında bencil bir yaklaşım yattığı söylenebilir. Terör başka bir ülkeye dokunduğunda sonuna kadar demokratikleşen bu ülke kendi ülkesinde birkaç sokak gösterisi olduğunda taban tabana zıt bir konuma gelebilmektedir. Bu durum en hafif tabiriyle 'iki yüzlülük' olarak nitelendirilebilir.

1999 yılı ilkbaharında Türk yetkililer uluslararası arenadaki son gelişmeleri de dikkate alarak son bir atak daha gerçekleştirerek, ITC ve İngiliz Hükümeti üzerindeki diplomatik baskıyı arttırdı. Türk yetkililer çeşitli defalar ITC ve diğer İngiliz sorumluları MED-TV'nin gerçek yüzü konusunda uyarılmışlardı. Dışişleri Bakanı İsmail Cem, mart ayının başında İngiliz Dışişleri Bakanı Robin Cook'u arayarak, MED-TV konusunu gündeme getirdi ve İngiltere'den 'üzerine düşeni yapmasını' istedi. Cem'e göre MED-TV'nin yayınları hem ITC'nin, hem de demokrasinin ilkeleriyle bağdaşmıyordu. Telefon diplomasisine ek olarak, askıya alma kararından önce Türkiye'nin Londra Büyükelçiliği'nde 12 Mart 1999 tarihinde ITC yetkililerine, bazı İngiliz politikacılara ve akademisyenlere MED-TV konusunda geniş bir brifing verildi ve bu konuda gerekli olan bilgileri içeren bir dosya sunuldu. Bu

⁵⁵ "ITC Issues Suspension Order", 18 / 99, (22 Mart 1999).

⁵⁶ "MED-TV'ye Soruşturma Açıldı", *Radikal*, (23 Şubat 1999).

brifingde İngiliz yetkililer ikna olmuş görünse de Savunma Bakanlığı Bürokratlarından Kevin Tebbit'in ifade ettiği gibi İngiliz Hükümeti MED-TV'nin kapatılması konusunun kendi yetkilerinde olmadığını, bunun bağımsız bir kurum olarak ITC'nin ve İngiliz mahkemelerinin yetkisinde olabileceğini söylemeye devam etti. Türkiye'nin ITC'ye, MED-TV ile terör arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koyan, kanıtlar ile beslenmiş 9 ayrı rapor⁵⁷ gönderdiği, ve bunlara ek olarak çok farklı yollardan bilgi aktarıldığı düşünülürse ITC'nin direnişinin ne kadar anlamlı olduğu kendiliğinden ortaya çıkar.

BÖLÜM III

KAPATMA KARARI VE MEDYA TV

III.a. Kapatma Kararı ve Nedenleri

Türkiye'nin artan baskısı ve uluslar arası alandaki gelişmelerin de etkisiyle ITC Mart ayında MED-TV'ye 21 günlük yayınlarını askıya alma cezası verdi. Ayrıca bu ceza 90 bin poundluk bir ödemeyi de içeriyordu. Askıya alma cezası 22 Mart 1999 günü ilan edilirken, karar kanal yetkililerine de iletildi.⁵⁸ Karar pratikte kanalın kapatılması anlamına geliyordu. Kanal "21 gün sonra buluşmak üzere" diyerek yayınlarını kesmesine karşın, televizyon yetkilileri umutsuzdu. Genel kanaat MED-TV'nin İngiltere macerasının, en azından 'şimdilik' bittiği yönündeydi. MED-TV Müdürü Hikmet Tabak o güne kadar kanallarının âdeta 'mikroskop altında incelendiğini söyleyerek kapatılma kararının ardında 'siyasî unsurlar'ın bulunduğunu öne sürdü.⁵⁹

MED-TV ümitsiz bir şekilde kesin kapatılma kararını beklerken, Türk diplomatlar ise şimdiden 'zaferi' kutlamaya başlamışlardı. Ayrıca sorunun İngiltere ayağını çözdüğünü düşünen Türkiye için sırada kanalın stüdyolarının bulunduğu Belçika vardı. Eğer Belçika da MED-TV'ye yasak koyarsa sorun çözülmüş olacaktı. Durumun böyle olmadığı kısa sürede anlaşılacaksa da Türk diplomatlar daha iyimser idiler. Örneğin, Türkiye'nin Brüksel Büyükelçisi Güner Öztekin, Türkiye'nin uzun bir süre boyunca MED-TV'yi takip ettiğini, İngiltere ve Belçika nezdinde girişimlerde bulunduğunu hatırlatarak, "Belçika İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları ile sürekli temas halindeyiz. Belçika makamları da son günlerde MED-TV'nin terörü teşvik eden yayınlarından büyük bir rahatsızlık

⁵⁷ Edinilen bilgilere göre bu raporların biri Abdullah Öcalan İtalya'da iken, dördü Öcalan yakalanmadan, geri kalanları ise Öcalan yakalandıktan sonra gönderilmiştir.

⁵⁸ İbrahim Gündüz, "Ve Terör TV Sustu", *Sabah*, (23 Mart 1999); Orya Sultan Halisdemir, "ITC Suspends Med TV Licence", *Turkish Daily News*, (23 Mart 1999).

⁵⁹ "Kurds Lose TV Link", *Rights Media, World News*, (24 Mart 1999).

duymaktaydılar. Bu girişimler sonucunda MED-TV'nin yayınlarının engellenmesi mümkün olmuştur" diyordu.⁶⁰

Askıya alma kararını takip eden günlerde ITC, MED-TV yetkilileri ve MED-TV'nin avukatları konuyu görüşmek üzere bir araya geldiler. 9 Nisan 1999 günkü toplantıda ITC bir kez de yüz yüze kanal yetkililerini uyardı. Bu toplantıda liste halinde MED-TV'nin yaptığı şiddet çağrısı yapan yayınları önlerine kondu. Toplantı sonunda ITC, MED-TV'nin lisansının iptal edildiğini ilan etti. ITC Başkanı Sir Robin Biggam'ın açıklaması şöyleydi:

"Yaptığımız değerlendirmede, MED-TV'nin gerçekleştirdiği ve gerçekleştirmeyi taahhüt ettiği değişikliklere sempati duymakla birlikte, Komisyonumuz kamu yararı için MED-TV'nin lisansının iptal edilmesine, bunun yerine getirilmesi için lisans sahibinin uyarılmasına karar verdi. İngiltere genelinde Kürt halkına karşı büyük bir hoşgörü ve sempati olmasına karşın, İngiltere'nin diğer insanların şiddete davet ve teşvik edildiği bir plâtfom olarak kullanılması kamu yararına değildir. MED-TV'ye temsil ettiği toplumun barışçı bir sesi olması için defalarca şans tanınmıştır. Tüm bunlardan sonra bu kişilerin yayın yapmasına izin vermek İngiliz sisteminin kötüye kullanılması sayılacaktır."⁶¹

Aynı şekilde ITC'nin Program ve Kablolulu Yayınlar Direktörü Sarah Thane: "Bu son ihlallerin temelinde şiddet ve suç eylemlerinin çeşitli şekillerine çağrı yapılması bulunuyordu" açıklamasını yaptı.⁶²

ITC'nin kapatmaya gerekçe gösterdiği yayınlardan örnek verecek olursak: İlki PKK yöneticisi Nizamettin Taş'ın her Kürt'ü bir 'intihar fedaisi' olarak nitelendirdiği konuşma idi. Taş bu konuşmasında "Kendinizi değil, düşmanı yakın" ifadelerini kullanıyordu. Bir diğer ifade ise Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan şunları söylüyordu:

"Önderliğimizi (Apo) en doğru savunma biçimi, savaşı her zeminde yükseltmektir. Ve Türk devletinin önderliğimize karşı düzenlediği komployu çok pahalıya ödeteceğimizi göstereceğiz. Artık hiç bir Türk yetkilisi evinde rahat etmeyecektir. Çok geçmeden bunu görecektir. PKK yapmazsa bile Kürt halkı bunu yapacaktır."

Bu açıklamaların yanında MED-TV'nin haber bültenlerinde PKK Başkanlık Konseyi bildirimlerini okuması da ITC tarafından şiddeti teşvik

⁶⁰ İbrahim Gündüz, "Ve Terör TV Sustu", *Sabah*, (23 Mart 1999).

⁶¹ ITC, "ITC Revokes MED TV's Licence", *Londra, ITC*, 28 / 99, (23 Nisan 1999).

⁶² "Kurdish TV Station Closed Down", *BBC News*, (22 Mart 1999).

olarak yorumlandı, gerçekte yapılan, bir terör örgütünün yayın kolu olarak hareket etmekte. Bu bildiride Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı her türlü eylemin meşru olduğu söyleniyordu: "Türkiye ve Kürdistan'da hiçbir ayırım gösterilmeksizin her türlü şiddet haklı ve meşrudur. İster sivil ister askerî olsun, halkımıza yönelik düşmanlık geliştiren her türlü kurum, kuruluş, şahsiyet Kürt halkının hedefidir."

ITV'nin, MED-TV'nin lisansını iptal etmesinin ardından İngiliz Dışişleri Bakanlığı, kendisinin bu kararın alınmasında hiç bir yetkisinin bulunmadığının altını çizerek, buna rağmen kararı desteklediğini açıkladı.⁶³ Ayrıca Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesinin Daimî Komitesinde bir konuşma yapan İngiliz Temsilci Caroline Morisson kapatma kararının tüm Avrupa ülkelerini bağlaması gerektiğini belirterek, MED-TV'nin başka bir ülkede aynı şekliyle yeniden yayınlarına başlayamaması gerektiğinin altını çizdi. MED-TV kapatma kararının her an alınabileceğini düşünerek karardan önce Norveç ve İsviçre'ye başvurmuş, buralardan ret cevabı almıştı. Bu durum hem İngiltere'nin Avrupa'nın diğer ülkelerindeki etkisini, hem de Avrupa ülkelerinin birbirlerinin kurumlarına karşı duydukları saygıyı da ortaya koyuyordu. Ayrıca Belçika da uzunca bir süre ITC'nin alacağı kararı bekledi ve kapatma kararıyla birlikte MED-TV stüdyolarına baskılarını artırdı. Daha karar alınmadan Belçika İçişleri Bakanlığı MED-TV yetkililerine gönderdiği mektupta terör çağrısının devam etmesi durumunda MED-TV stüdyolarının kapatılacağını belirtti.⁶⁴

ITC, MED-TV'nin yayınlarına son verdi, ancak kısa bir süre sonra MED-TV'nin yerini MEDYA-TV aldı ve PKK'nın uydudan gelen sinyalleri İngiltere'den, Türkiye'den, Ortadoğu'dan ve tüm Avrupa'dan alınmaya devam etti. MED-TV örneği Türk yetkililerinin ısrarcı mücadelelerinin sonuç verebileceğini göstermekle birlikte, kapatma kararının Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından ve PKK yanlısı kişilerin Londra'da şiddet dolu protesto eylemlerine girişmesinden sonra alınması dikkat çekicidir. Diğer bir deyişle ITC'nin yıllar sonra MED-TV'yi kapatma kararı almasının normal bir sürecin sonucu olduğu sonucuna varmak kolay değildir. Dört yıldan uzun bir süre bu kanalı kapatmayan ITC eğer gerçekten hukuk kurallarını işletecek olsaydı elinde istemediği kadar çok delil, gerekçe ve yetki vardı. ITC'nin kararına paralel olarak İngiliz Dışişleri Bakanlığının Türkiye'ye destek şeklinde yorumlanabilecek

⁶³ Ian Black, "Kurdish Anger as TV Station Closed Down for Incitement", *The Guardian*, (23 Mart 1999) ; Orya Sultan Halisdemir, "British Foreign Office Supports Suspension of Med TV", *Turkish Daily News*, (24 Mart 1999). Ayrıca İngiliz Savunma Bakanlığı'ndan Kevin Tebbit de İngiliz Hükümeti'nin ITC ile aynı görüşte olduğunu açıkladı: "Kurdish Intellectuals Write to ITC", *News from MED-TV*, (17 Mart 1999).

⁶⁴ Uğur Ergan, "Belçika MED-TV'yi İkinci Kez Uyarı", *Hürriyet*, (20 Mart 1999) ; "Belçika, MED-TV İçin İngiltere'yi İzleyecek", *Hürriyet*, (19 Mart 1999) ; "Belçika, Kürtler'e Karşı Sertleşiyor", *Hürriyet*, (22 Şubat 1999).

açıklamalar yapması da dikkat çekici bir diğer noktadır. Söylemek istediğimiz lisansı veren bir kurum olarak ITC dört yıl boyunca MED-TV'nin PKK'ya verdiği açık desteğin farkındaydı; fakat bu süre boyunca dişe dokunur hiç bir girişimde bulunulmadı. Sadece ITC değil, tüm İngiliz kamuoyu biliyordu ki MED-TV, PKK'nın açık destekçisi, hatta yayın organı konumundaydı. Bu konuda en 'ilgisiz' denebilecek çevreler dahi MED-TV ile Türkiye'de sürdürülen silahlı bir çatışma arasında bağlantı kurabilecek bilgiye sahipti. Örneğin, kapatma kararından çok önce MED-TV ile ilgili bir haber yapan BBC, MED-TV'nin İngiltere'de yasaklanmış olan terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'a açık destek verdiğini belirterek, MED-TV'nin haber bültenlerinden şu çevirileri İngiliz kamuoyuna aktarıyordu:

"Liderimizin Roma'ya gelişinin siyasî bir amacı vardır. Liderimiz orada bizim insanlarımız adına, bir siyasî misyonla bulunuyor. Umut ediyoruz ki, şu ana kadar Kürt ulusal mücadelesine dostça yaklaşan İtalyan Hükümeti liderimize karşı da aynı şekilde davranacaktır. Biz inanıyoruz ki Türk Devletinin tehdit ve şantajlarına boyun eğmeyecekler."⁶⁵

Açıkça MED-TV tarafından terörist örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın 'liderimiz' olarak nitelendirilmesine, ve bunun BBC gibi tüm İngiltere'de en çok izlenen bir televizyon kanalı tarafından yayınlanmasına karşın ITC'yi, MED-TV PKK ilişkisi konusunda ikna edebilmek uzun bir süre mümkün olamadı. Hatta kapatma kararında bile bu bağlantıdan en ufak bir kelime ile dahi bahsedilmedi. Oysaki eğer BBC ve diğer İngiliz kanallarının MED-TV hakkındaki haberleri doğruysa ITC'nin buna göre hareket ederek çok önceden, Türkiye'nin çabalarına gerek kalmaksızın MED-TV'yi kapatması gerekirdi. Yok eğer tersi varit ise, bu durumda 'yalan habercilik yapmaktan' BBC'nin en azından uyarılması icap ederdi. Şüphesiz BBC'nin yukarıda çevirisi verilen haberi, örneklerden sadece bir tanesidir. Başka bir deyişle MED-TV ile PKK arasındaki bağlantı Batı kamuoyunun ve medyasının yabancı olduğu bir konu değildir. Öyle ki Öcalan'ın yakalanmasından sonra konuyu kapağına taşıyan Amerikan Time dergisi örgütün çok güçlü bir propaganda ağının bulunduğunu, bunun en önemli parçasının da MED-TV olduğunu açıkça ifade ediyordu.⁶⁶ Buna karşın uzmanlık alanı olmasına karşın ITC bu bağlantıyı görmekte oldukça 'gecikti'.

Bu çerçevede MED-TV'nin kapatılması kararı, bir politika değişikliği ve İngiltere'nin Öcalan'ın tasfiyesi sürecine onayı şeklinde alınabileceği

⁶⁵ "Kurdish TV Backs Ocalan", BBC, (18 Kasım 1998), Saat: 18:48.

⁶⁶ Rod Usher, "Nationalists Without a Nation", Time, (1 Mart 1999), s. 25.

gibi bu kararın başka sebeplerinin de bulunabileceği anlaşılıyor. Bu konuda son derece ilginç bir iddia CAAT'nin (*Campaign Against the Arms Trade* / Silah Ticaretine Karşı Kampanya sivil toplum örgütü) iddiasıdır. Londra merkezli CAAT'den Rachel Harford'un iddiasına göre kararda, ITC'nin Başkanı olan Robin Biggam aynı zamanda İngiliz silah ve havacılık sanayi şirketi BAe'nin de başkanı olmasının büyük bir rolü vardır. MED-TV'nin kapatıldığı dönemde BAe de Türkiye'de kendi lisansı altında HK33 türü tüfek ve diğer silahların üretimi konusunda çalışmalar yapıyordu. Yani Harford'un ima ettiği nokta şu: ITC'nin başkanı Türkiye'de büyük ekonomik çıkarları bulunan silah firmasının bağlantılarını tehlikeye düşürmemek için ITC'de Türkiye lehine lobcilik yaptı ve MED-TV'yi kapattı.⁶⁷ Nitekim kapatma kararının sonrasında PKK'nın başka kanallardan uydura çıkmayı başarması da bu tür iddiaları doğruluyor. Sonuç olarak İngiltere Türkiye ile ilişkilerinde olumlu bir adım atıp çıkarlarını korumuş oluyor, diğer taraftan PKK'nın ve destekçilerinin tepkisi de çekilmemiş oluyordu. Ve tabii 'demokrasi'ye de hanel getirilmemiş oluyordu. İngiltere'deki PKK yanlısı örgütler de Harford'ın iddiasını hararetle benimsiyorlar. PKK destekçisi *Guardians of Kurdistan* (Kürdistan'ın Muhafızları) kapatma kararının ardından Biggam'ın her iki kurumdaki görevlerinin birbiriyle çeliştiğini belirterek Başbakan Tony Blair'e ITC Başkanını görevden almasını talep eden bir dilekçe sundu.⁶⁸ Biggam'a asıl büyük tepki ise basından geldi. *The Guardian* grubuna bağlı haftalık pazar gazetesi *Observer* Biggam'ın soyadıyla benzetme kurarak (Big İngilizce'de büyük demektir), 'Küçük Biggam'adlı eleştirel bir makale yayımladı. Nick Cohen'ın kaleme aldığı yazı İngiltere'nin kısa dönemli mali çıkarları için insan hakları ve düşünce özgürlüğü gibi hayati ilkelerinden vaz geçtiğini ileri sürüyordu.⁶⁹ Sadece *The Guardian* değil, diğer gazeteler de kapatma kararını Türkiye'nin başarısı, İngiltere'ninse ilkelerinden vazgeçmesi olarak aktardılar. Örneğin, ITC'nin ilk kez bir televizyon kanalını kapattığını söyleyen Londra merkezli çok satan ulusal günlük gazetelerden *The Independent* bunu Türkiye'nin başarısı olarak kabul etti.⁷⁰

ITC Başkanı'nın kapatma kararını açıkladığı konuşmasında da belirtilen 'sempati' kararın hemen ardından etkisini gösterdi ve basında, Lordlar Kamarasında ve diğer platformlarda PKK sempatisini İngilizler ciddi bir kampanya başlattılar. Bu karar bazı İngilizlerin bu konuya ne derece ön yargılı yaklaştıklarının da kanıtı oldu. Karar İngiliz yasaları

⁶⁷ David Pallister, "Hypocrisy Protest at BAe Meeting", *The Guardian*, (28 Nisan 1999).

⁶⁸ "Kurdish MED-TV and Ilisu Dam", *Guardians of Kurdistan Press Release*, (12 Mayıs 1999).

⁶⁹ Nick Cohen, "Little Biggam Man", *The Observer*, (16 Mayıs 1999).

⁷⁰ *The Independent* ve *Financial Times*, (23 Mart 1999).

çerçevesinde ele alınınca, itiraz edecek bir gerekçe bulamayan Lord Avebury bu sefer de iptale gerekçe olan 1996 Yayıncılık Yasası'nın 89. maddesinin değiştirilmesini talep etti. Hükümet'in buna cevabı ise "Hükümetimizin bu yönde bir çalışması yoktur. Bu tür konular ITC'nin yetki alanına girmektedir" şeklinde oldu.⁷¹ Diğer bir deyişle şu ortaya çıktı ki Lord Avebury benzeri kişiler, PKK aleyhtarı kararlar kendi kurumlarından bile çıksa, terör ile içli dışlı olan odakları sorgulamak yerine kendi kanun ve kurumlarını sorgulamayı tercih ediyorlardı.

Tüm bu MED-TV lehindeki kampanya ve girişimlere, ülkelerinde 'yasal' görünen bir kanalın zorla kapatılmasını içlerine sindiremeyen liberaller ve solcu gruplar da eklenince ITC zor durumda kaldı. Aslında daha başından böyle bir kanalın açılmasına izin vermemesi gereken yetkililer şimdi daha önce yapılan hataların sonucuyla karşı karşıyaydılar. Kapatılmadan sonra MEDYA-TV gibi başka önlemler alan PKK ise MED-TV'nin kapatılmasını demokratik bir hakkın gaspı olarak kullandı ve İngiliz kamuoyunda kendi lehine beliren rüzgarı sonuna kadar kullanmak istedi. Bunun için PKK yandaşları açlık grevi, sokak gösterileri ve mektup, faks kampanyaları ile tepkileri canlı tutmaya çalıştılar. Kararın hemen ardından MED-TV'de çalıştıklarını iddia eden bir grup PKK sempatzanı 29 Martta Meclis binası önünde açlık grevine başladı. Bu kişilere çok sayıda PKK sempatzanı ve militanı da destek verdi. Bir kaç gazete haberinin yayınlanmasını sağlayan bu eylemi ITC önündeki protestolar ve açlık grevi izledi. ITC önündeki eyleme katılanlar da kendilerinin MED-TV'de çalışan gazeteciler olduklarını, ITC'nin 'haksız' kararından dolayı işlerini kaybettiklerini iddia ettiler. Burhanettin Demir, Mustafa Aslan, Medeni Akgül, Şükran Erdem, Nilgün Kaya, Sefkan Özgül, Faysal Dağlı ve Necati Bozkurt'tan oluşan bu grup kendilerinin İngiltere'de basın özgürlüğüne vurulan darbenin canlı kanıtları olduklarını söyleyerek diğer gazetecileri ve medya kuruluşlarını ITC'ye karşı harekete geçmeye çağırdılar.⁷² Bu eylemlere Kürdistanlı Gazeteciler Birliğinin yanı sıra diğer tüm PKK yanlısı örgüt ve kişiler de yoğun bir destek verdi. Meclise, partilere ve kamuoyuna yapılan açıklamalarda PKK'nın işlediği mesaj şuydu:

"Türkiye bir NATO ülkesi. İngiltere de Türkiye'nin en önemli silah sağlayıcılarından biri. MED-TV'nin kapatılmasının tek sebebi baskıcı bir rejime sahip olan Türkiye ile siyasî ve iktisadi çıkarları

⁷¹ "Broadcasting Act 1996: MED TV", Lords Hansard Written Answers (Lordlar Kamarası Yazılı Cevaplar Tutanakları) Column WA98, (5 Mayıs 1999).

⁷² "MED-TV Journalists on Hunger Strike", *MED-TV Press Release*, Londra, (1 Nisan 1999) ; "Kurdish Journalists Deprived of a Job, Hunger Strikes Continues for a Fourth Day", *Press Release*, (1 Nisan 1999).

Türkiye ile iş birliğinden yana olan İngiliz Hükümetinin demokratik değerlendirmeden yoksun yaklaşımıdır."⁷³

MED-TV tarafından yabancı basın mensuplarına yapılan yazılı açıklamada da kararın Türk ve İngiliz Dışişleri Bakanları'nın ortak toplantılarından sonraya rastlamasının tesadüf olmadığı fikri işleniyordu. PKK'ya ve MED-TV yöneticilerine göre ITC, MED-TV'yi kapatarak 'Kürtler'in yaşadığı bölgedeki tek bağımsız haber kaynağını' kapatmış oldu.⁷⁴ Ayrıca PKK'nın İngiltere'de yaydığı bir diğer iddiada güvenlik güçlerinin Türkiye'de çanak antenleri MED-TV izlenemesin diye kırıp, yok ettiği, İngiliz makamlarının bu karar ile bu tür eylemlere destek olduğu yönündeydi.⁷⁵ Tüm bu protesto ve eleştirilere karşın cılız da olsa bir kesim Türkiye'yi desteklerken, MED-TV'yi yayınlarından dolayı eleştirdi. Bunların başında Muhafazakar Parti eski Milletvekillerinden Michael Stevens gelmektedir. Türkiye'nin MED-TV'nin kapatılması yönündeki isteğinin son derece haklı olduğunu vurgulayan Stevens,

.....
 Örgüt MED-TV'nin
 kapatılması kararını
 değiştirememiştir, fakat
 bu konuda yürüttüğü
 kampanyalar sonucunda
 kamuoyunun gözünde
 Türkiye'nin 'anti-
 demokratik' imajını
 pekiştirmiş ve bir
 anlamda Türkiye'yi geniş
 kitleler önünde 'mahkum
 ettirmeyi' başarmıştır.

.....
 olduğunu vurgulayan Stevens,
 Türkiye'nin Londra Büyükelçiliği
 yetkilileriyle de görüşerek,
 İngiltere'nin MED-TV'ye yayın
 lisansı vermesinin büyük bir hata
 olduğunu vurguladı.

Örgüt MED-TV'nin kapatılması kararını değiştirememiştir, fakat bu konuda yürüttüğü kampanyalar sonucunda kamuoyunun gözünde Türkiye'nin 'anti-demokratik' imajını pekiştirmiş ve bir anlamda Türkiye'yi geniş kitleler önünde 'mahkum ettirmeyi' başarmıştır. Bu konuda en büyük desteği ise daha önce belirtildiği üzere basın ve ifade özgürlüğünü savunan sivil toplum örgütlerinden almıştır. Bunlar içinde *Article 19* (madde 19) grubu önemli sayılanlardır. Asıl ismi Sansüre Karşı Uluslar arası Merkez (*International Centre Against Censorship*)

⁷³ 'Kurdish Intellectuals Write to ITC', *MED-TV Weekly News Review*, (17 Mart 1999).

⁷⁴ MED-TV Press Release Concerning Fines for Breach of ITC Programme Code, (Londra: ITC), (30 Ocak 1998).

⁷⁵ A. Hassanpour, "Satellite Footprints as National Borders: MED-TV and the Extraterritoriality of State Sovereignty", *Journal of Muslim Minority Affairs*, Cilt. 18, Sayı. 1, (1988), ss. 53-72 ; MED-TV, "Turkish State Attacks MED-TV Satellite Dish Owners", *MED-TV Press Release*, (Londra: MED-TV), (17 Şubat 1997) ; MED-TV, "Petition Campaign Supporting the Freedom of Expression of MED-TV", *MED-TV Press Release*, (Londra ve Brüksel), (19 Ekim 1998).

olan örgütün Avrupa, ABD ve bazı diğer bazı ülkelerde temsilcileri vardır ve ismini İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ifade özgürlüğünü belirten 19. maddesinden almaktadır. Diğer bir deyişle Batı kamuoyunda saygın bir amaç için çaba gösteren derneklerden biri sayılmaktadır. 'Kürt sorunu' konusunda tamamen Türkiye'yi sorumlu tutan suçlayan *Article 19* üyeleri MED-TV'nin kapatılması kararından dolayı da Türkiye'yi suçlu bularak bu konuda geniş bir medya grubunu ayağa kaldırmayı başarmışlardır. Aynı şekilde hükümete, ITC'ye ve Meclise baskı yapan kuruluşların başında da *Article 19* gelmiştir.⁷⁶ Ne zaman MED-TV ciddi bir sorunla karşılaşsa *Article 19* devreye girmiş ve nüfuzunu kullanarak PKK taraftarlarına yeni destekler kazandırmıştır. Nitekim kanalın kapanmasından sonra KHRP ve MED-TV yetkilileri ile sıkı bir görüşme trafiğine giren *Article 19*, sanki MED-TV'yi kapatan bağımsız bir İngiliz kuruluşu değilmiş ve kapatılma kararı İngiliz yasalarına dayandırılmamış gibi, kanalın kapatılması ile ilgili olarak Türkiye'yi suçlayıcı bir rapor hazırlamıştır. *Article 19*'a göre sözde Sürgündeki Kürt Parlamentosu, Filistinliler'in İsrail'e karşı verdiği tanınma mücadelesine benzetilebilirdi, çünkü MED-TV olayında görüldüğü gibi Türkiye'de konuşma hürriyeti konuşma özgürlüğü olmadığı gibi, Türkiye sınır ötesinde de engellemelerde bulunuyordu.⁷⁷ MED-TV'nin kapatılması bahane edilerek açılan tartışmalarda Türk yetkililer PKK'nın insan hakları ihlallerinde bulunduğunu, bu kuruluşların bu ihallere de değinmesi gerektiğini söylediklerinde *Article 19*'un üst düzey yöneticisi Dr. Frances D'Souza Türkiye'yi, Türkiye'deki insan hakları ihlalleriyle ilgilenmek yerine *Article 19* gibi insan hakları derneklerini suçlamakla itham etti ve PKK'ya yakınlığıyla bilinen KHRP tarafından düzenlenen konferansta Türkiye'den 'neden PKK'nın insan hakları ihlallerini gündeme hiç getirmiyorsunuz' şeklinde eleştiriler aldıklarını hatırlatarak, PKK'nın yaptığı ihlallerden de Türk Hükümetinin sorumlu olduğunu iddia etti. Her ülkenin iç düzeninden öncelikle hükümetlerin sorumlu olacağını belirten D'Souza, 'bunları insan haklarına riayet ederek önlemek de Türk Hükümetinin görevi, bu nedenle devlete yönelik eleştirilerimiz bu çerçevede değerlendirilmelidir' demiştir.⁷⁸ MED-TV'nin kapatılmasını en çok işleyen gruplardan biri de sol gruplar olmuştur. Sık sık MED-TV'yi yasal ve meşru bir kanal olarak niteleyen sol gruplar Türkiye'yi suçlayıcı yayın ve toplantılar düzenle-

⁷⁶ Article 19, "Letter to the Prime Minister", *Article 19 Press Release*, (20 Eylül 1996).

⁷⁷ Catherine Drucker, kampanya koordinatörü, "Kurdish Voices from the Sky", *Article 19 Press Release*, (Mayıs, 1995).

⁷⁸ Frances D'Souza, "Censorship by Proxy", *A Democratic Future for the Kurds of Turkey*, Londra, KHRP, (1995), ss. 75-80.

mişlerdir.⁷⁹ Sonuçta MED-TV'nin kapatılması ile başlayan tartışmalar kısa sürede Türkiye'de basın ve yayın özgürlüğü ve insan hakları ihlalleri konusuna getirilmiş ve Türkiye Cumhuriyeti ağır ithamlar altında kalmıştır.⁸⁰

İngiltere'de yukarıda oluşan tabloya karşın, MED-TV'nin kapatılması Türk yetkililer ve Türk basını tarafından Türkiye'nin başarısı olarak sunulmuştur. Örneğin Hürriyet gazetesi kararı "Türkiye'nin Gücü, MED-TV Susturuldu" şeklinde vermiştir.⁸¹ Aynı şekilde Başbakan Bülent Ecevit de kararı "MED-TV denen bölücü terör kışkırtıcısı televizyon merkezi tümüyle kapatılmıştır" sözleriyle büyük bir başarı olarak sunmuştur. Oysa ki PKK'nın kanalı susturulmamış, bir anlamda şekil değiştirmesine, ya da sesinin belirsiz bir süre için azaltılmasına izin verilmiştir. Kısa sürede MED-TV'nin yerini alan iki yeni kanal bunu açıkça ortaya koymuştur. MED-TV'nin her an kapatılabileceği zaten bekleniyordu. Bu nedenle MED-TV çevresi bu konuda hazırlıklıydı. Zaten daha kapatma kararı görüşülürken MED-TV tarafından yapılan yazılı açıklamada 'Kürt halkı emin olsun ki çok kısa zamanda tekrar uydudayız' mesajı verilmişti.⁸² MED-TV'nin her an kapatılabileceğini düşünen kanal yöneticileri Avrupa'nın hemen her ülkesinde aracı şirketler kurarken, ABD'yi de denediler. 25 Eylül 1998'de Delaware eyaletinde *Rainbow TV Production* adlı bir şirket kurdular. İddialara göre şirketin kurucusu Elizabeth Schawel görünüyordu. Aynı şirket 30 Eylülde Belçika'nın başkenti Brüksel'de bir şube açtı, başına da Osman Kılıç getirildi. Kılıç daha önce MED-TV'de de çalışmış bir isimdi.⁸³ Böylece yeni kanallar için alt yapı tamamlanmış oluyordu.

III.b. Yeni Kanal Girişimleri

CTV

PKK, MED-TV'nin kapatılmasına hazırlıklıydı ve bu konuda girişimler uzun zamandır sürdürülüyordu. Kapatmadan önce ve sonra bir çok ülkeye başvurulduysa da ret cevabı alındı. Anlaşma sağlanan Polonya'nın PTT şirketi ise anlaşmayı Türkiye'nin de girişimleriyle askıya aldı.

⁷⁹ Mike Ingram, "In a Fresh Attack on Kurdish Democratic Rights, UK Watchdog Shuts Down Med TV Station", *World Socialist Web Site*, www.wsws.org/articles/1999, (29 Mart 1999).

⁸⁰ Article 19 ve benzeri sivil toplum örgütleri benzeri kampanyaları *Özgür Gündem* gibi PKK'ya sempati duydukları bilinen yayın organlarının karşılaştıkları sıkıntılarda da düzenlediler.

⁸¹ *Hürriyet*, (25 Mart 1999); "Med TV, Süresiz Sustu", *Hürriyet*, (24 Nisan 1999).

⁸² MED-TV, "Revocation of MED-TV's Broadcast Licence", *MED-TV Press Release*, 23 Nisan 1999. Burada şu noktanın hatırlatılması gerekir; Dört yıl boyunca İngiltere Türkiye'nin NATO üyeliğini hatırlamamış, iktisadi çıkarlarını düşünmemiş de ilişkilere ciddi zararlar verdikten sonra mı bu noktaya gelmiştir.

⁸³ "Cudi TV, Med TV Kapatılmadan Aylar Önce Hazırlanmış", *Hürriyet*, (21 Haziran 1999).

Böylece MED-TV ile anlaşmasını iptal eden ülke sayısı altıya çıkmış oldu (Daha önce de Portekiz, İspanyol, Fransız ve Alman firmaları anlaşmalarını tek taraflı olarak iptal etmişti). 2001 yılının yaz aylarına gelindiğinde uydu kadar kablolu yayın da alternatifler arasındaydı ve iş birliği yapılacak kurumlar arasında İngiliz British Telecom da bulunuyordu. İngiliz Dışişleri Bakanlığı'ndan sızan bilgilere göre bakanlık BT'yi böyle bir girişime girmemesi konusunda uyardı ve kanalın Öcalan ile ilişkisine dikkatleri çekti.⁸⁴ Bu dönemde Avrupa'nın 'istenmeyen adamı' haline gelen Öcalan'ın imajı Türkiye'nin işine yaradı ve MED-TV yayın yapacak ülke bulmakta zorlandı.

Sonuçta örgüt yayın merkezini değiştirmekten, yayın formatlarını ve kanal sayısını çeşitlendirmeye kadar bir çok öneriyi kendi içinde tartıştı ve bir çözüm yolu bulmaya çalıştı. Bu tartışmaların ürünü olarak üç ayrı kanal üzerinden ve farklı ülkelerden, farklı zaman dilimlerinde yayın yapılması önerisi kabul gördü. Buna göre CTV gece yayın yaparken, MEDYA TV gündüz saatlerinde yayınlarını sürdürecekti, başka bir ülke ve uydu üzerinden de üçüncü bir kanal, Mezopotamya TV (METV) sabahın erken saatlerinde yayın yapacaktı.⁸⁵ Bunun için ilk olarak MEDYA TV örneğinde görüleceği gibi yayın merkezi değiştirildi ve Paris'te yeni kanalın çalışmalarına başlandı. PKK'nın televizyonculuk alanındaki strateji değişikliği yayın merkezinin değiştirilmesiyle de sınırlı kalmadı. MEDYA-TV'nin yanında bir başka televizyon kanalı, yani CTV (*Cultural Television* veya Cudi TV) de İngiltere merkezli olarak 12 Mayıs 1999'da yayına başladı. Örgüt üyeleri arasında kanalın adı 'Cudi TV' olmuştur. İlk başlarda CTV Vatikan'dan sağladığı verici sayesinde yayınlarını sürdürmüştür ve ilk yayınlarda MED-TV'nin çizgisi bu kanalda da devam ettirmek istendiyse de kesin kapatma kararıyla birlikte CTV ayrı bir kanal görünümüne büründürülmüştür. Vatikan'ın yaptığı 'jest' için şartı ise günde bir saat Hıristiyanlık propagandası yapılması ve belirlenen Hz. İsa filmlerinin gösterilmesi olmuştur. Bu dönemde Hz. İsa'nın hayatını anlatan filmler Kürtçe ve Türkçe dublajlı olarak gösterilmeye başlandı. Ayrıca yayınlarda 'zararsız' Kürtçe şarkılar ve 'Kürdistan' olarak adlandırılan bölgeden görüntüler de yayınlanıyordu; fakat Vatikan, belki de Türkiye'nin uyarıları sonucunda, fikir değiştirerek kanaldan desteğini çekti ve birazdan görüleceği gibi hazırlıklı olan örgüt üyeleri önce İngiltere üzerinden bir süre paravan isimler altından CTV yayınlarını sürdürdülerse de, ardından MEDYA TV yoluyla MED-TV'deki yayın kalıplarını devam ettirmiştir.

⁸⁴ Orya Sultan Halisdemir, "British News Program Highlights MED TV's Plight", *Turkish Daily News*, (3 Ağustos 2001).

⁸⁵ "PKK Kanalları Üçlüyor", *Radikal*, (29 Temmuz 1999).

İddialara göre PKK, CTV yöneticileri ile MED-TV kapatılmadan aylar öncesinden anlaşmıştır. Kanalın merkez büroları Londra'nın kuzeyinde yer alan Essex bölgesindedir ve bu tarihlerde bir İngiliz şirketi olarak kaydedilmiştir. Ayrıca kanal yetkilileri kendilerini dinî yayın yapan bir kültür kanalı olarak sunmuşlardır. PKK'nın kendi propagandasını yapmak için dini değerleri kullandığı bilinen bir gerçek. Bu noktada şaşırtıcı olan ise bu kez kullanılan dinin İslâm değil, Hıristiyanlık olmasıdır.⁸⁶ Yeni kanal kendi ifadeleriyle Hristiyan perspektifinden Kürtleri eğitmeyi amaçlamaktadır.⁸⁷ Kanalın başında MED-TV'nin aksine bir Kürt değil, bir İngiliz, David Goodenough vardır. Goodenough kendilerinin Kürtlerin sıkıntılarına çok hassas olduklarını, bu konuya özellikle değindiklerini ifade ederken, örgüt ile bağlantıyı doğal olarak reddediyordu. CTV gibi dini hassasiyetleri olan bir kanala kaymanın temel nedeni ise Türkiye, Kuzey Irak, İran ve Suriye'den Avrupa'ya göç eden Hristiyan Süryani Kürtler olmuştur. Süryanilerce Avrupa'da kurulan Bet Nahrin (Süryani Yurtsever Devrimci Örgütü) gerek Vatikan, gerekse dini yayın yapan CTV kanalı yetkilileriyle bağlantıları sağlamış, Kürtler arasında Hristiyanlığı ayakta tutma gerekçelerini kullanmıştır.⁸⁸

CTV önce iki saat ardından da altı saatle yayınlarını sürdürdü ve yayın saatini güne yayma hedefini koydu. Eutesat üzerinden yayın yapan kanal 40 ülkeden izlenebilme kapasitesine sahipti. Yayınlarına Kürtçe şarkılar ile başlayan kanal sürekli olarak Türkiye'nin güneydoğusu ile Kuzey Irak'ı tek bir parça şeklinde gösterirken, yayınlanan

⁸⁶ Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da dinin siyasi alanda ve yaşamın diğer safhalarında etkisi eskiye oranla azalmışsa da halen en önemli öğelerden biridir ve PKK bu gerçeğin farkındaydı. Batı'nın kalbini ve desteğini kazanabilmek için her yolu deneyen örgüt için Hristiyanlık konusu önemli bir yer tutuyordu. Örgütün bir diğer taktiği de kendisinden önce başlatılmış olan Türkiye karşıtı gruplaşmalara destek vermek ve bunlara kendi mücadelesi doğrultusunda katılmaktı. Bu çerçevede PKK'nın tüm Avrupa ülkelerinde Türkiye'nin Müslüman bir gelenekten gelmesinden rahatsızlık duyan ciddi grupların bulunduğunu fark etmesi uzun zamanını almadı. Örneğin, İngiltere gibi görece seküler sayılan bir ülkede bile bazı dinî kuruluşlar Hristiyanların Türkiye'de büyük sıkıntılar çektiğini savunarak, Türkiye'yi insan hakları ve inanç özgürlüğü alanlarında ağır bir dille suçluyorlardı. İşte bu gruplar ile ilişkiye girerken örgüt kendisini Hristiyan Kürtler'in temsilcisi olarak sunuyordu. Örneğin, ERNK bazı basın açıklamalarında Türkiye'de Hristiyanların karşılaştığı sorunları anlatırken Türkiye'yi 'Kürdistan'daki Hristiyan halkları katletmekle' suçluyordu. (Örneğin ERNK'nın 18 Aralık 1997 tarihli açıklaması: 'Turkish Troops and KDP Massacre Assyrian Christians in Kurdistan', *National Liberation Front of Kurdistan Press Release*, 18 Aralık 1997). CTV bir yönden bu politikaların bir meyvası olarak görülebilir. Benzeri bir stratejiyi Öcalan İtalya günlerinde de kullanmış, Papa'nın desteğini almaya çalışmıştı (Reha Erus, "Apo'nun Umudu Papa", *Hürriyet*, 16 Mart 1999). Bu çerçevede Öcalan'ın yakalanmasından sonra "İsa gibi çarmıha gerildim. Ben İsa gibiyim. İsa'ya yapılanlar bugün bana da yapılıyor" sözleri de tesadüf olmasa gerekir (Faruk Zabcı ve Reha Erus, "İsa Gibi Çarmıha Gerildim", *Hürriyet*, 15 Mart 1999). Son olarak bu bağlamda not edilmesi gereken bir nokta da Öcalan'ın yakalanmasından sonra İsviçre'de bulunan Dünya Kiliseler Konseyinin (*World Council of Churches*) "Kürt sorununa barışçıl çözümde bulunulması çağrısında bulunarak, Konsey olarak kendilerinin Öcalan'ın güvenliği ve sağlığı ile yakından ilgilendikleri" yönünde bir açıklama yapmış olmasıdır ("Statement on the Situation of the Kurdish People and the Arrest of Abdullah Öcalan", *World Council of Churches, Office of Communication, Press Release*, (19 Şubat 1999).

⁸⁷ "Kurdish Television Back on Air", *CTV Press Statement*, (7 Haziran 1999).

⁸⁸ "MED TV CTV Oldu", *Radikal*, (15 Mayıs 1999).

programlar tıpkı MED-TV’de olduğu gibi Belçika’da hazırlanıyordu. Bu işi yüklenen firma merkezi Denderleeuw’da (Belçika) olan BRD’ydi. BRD aynı zamanda kanal yayınlarının uydudan güvenli bir şekilde seyirciye ulaştırılması görevini de üstlenmişti. BRD’nin yanında MED-TV’ye program üreten ROJ NV de devredeydi ve CTV’nin hizmetinde faaliyetlerini sürdürdü. Bu şirket halen çalışmalarını sürdürüyor.

CTV, MED-TV örneğinden de yararlanarak kendince önlemler aldı. Örneğin ilk başlarda kapatılmaya gerekçe yapılmasını düşüncesiyle haber bülteni hazırlamadı.⁸⁹ Kürtçe, Türkçe ve Arapça yapılan yayınlar kültür, eğitim ve eğlence programları üzerinde yoğunlaştı. Verilmek istenen mesajlar bu programlar aracılığıyla verilmeye çalışıldı. Ayrıca hiç bir programın canlı yayınlanmaması kararlaştırılmıştı. Bunun amacı ise canlı yayında konukların kanalın kapatılmasına neden olabilecek açıklamalar yapmalarını engelleyebilmektir. BRD’nin açıklamalarına göre tüm programlar şirket tarafından ITC’nin yayın kodu ve 30 Temmuz 1979 tarihli Belçika’nın yayıncılık yasası dikkate alınarak sansürleniyor ve ‘sakıncasız’ bir hâle getiriliyordu.⁹⁰ CTV’nin tüm çabalarına karşın CTV de kısa zamanda Türk yetkililerce bir ‘PKK kanalı’ olarak algılandı. CTV tüm bu iddiaları ısrarla reddetti ve kendisinin MED-TV’nin devamı olmadığını altını çizdi; fakat kanalın yayınladığı ilk programlardan birisinin PKK’nın altı kişilik yürütme komitesinden Cemal Bayık’la yapılan röportaj olması dikkat çekiciydi. Türkiye söz konusu yayının kasetlerini hem İngiltere’nin Ankara Büyükelçisine, hem de ITC’ye İngilizce çevirileri ile birlikte ilettiler. Fakat ITC’nin konuya ilişkin açıklaması ‘CTV’nin MED-TV’nin düştüğü duruma düşmesi için daha önünde çok uzun bir yol var’ şeklinde oldu.⁹¹ Açıklamanın tercümesi ‘bir dört yıl daha PKK İngiltere’den yayınlarını sürdürebilir’. CTV ile PKK arasındaki bağlantıyı ortaya koyan bir diğer delil de CTV’nin internet’teki web sayfası. Kanal bir İngiliz firmasına ait görünmesine karşın sayfa tamamıyla Türkçe ve Kürtçe olarak hazırlanmış. Haber sayfasına baktığınızda tüm haberlerin PKK ve onun yan organları olan ERNK ve ARGK’nin bildirimlerinden oluştuğunu görüyorsunuz. İşte bir kaç örnek: ‘Tutuklama Kararına ERNK’dan Cevap’ (29.7.1999); ‘Muş’ta ARGK Pusu’ (29.7.1999); ‘Türk Ordusu Haraç Kesiyor’ (29.7.1999); ‘PKK Barışta İsrarlı’ (24.7.1999).⁹² Ayrıca spikerlerden bir çok çalışana kadar eski MED-TV çalışanları da CTV için çalışıyor.

⁸⁹ “New Kurdish Television”, *BBC World*, (13 Nisan 1999).

⁹⁰ “Kurdish Television Back on Air”, *CTV Press Statement*, (7 Haziran 1999).

⁹¹ Ian Black, “Turks Want ‘Pro-Kurd’ TV Censored by Britain”, *Guardian*, (21 Haziran 1999).

⁹² *CTV Arşivi*, 1999, detaylar için bkz. <http://ctvkurdish.com>.

Türkiye'nin CTV'ye karşı aldığı önlemlere bakılacak olursa MED-TV'den daha farklı bir manzara ile karşılaşılmaz. MED-TV'yi kapattırdığını düşünerek 'büyük bir zafer' elde ettiğini düşünen Türk hükümetine göre CTV'nin kaderi de aynı olacaktır. Nitekim dönemin Başbakanı Bülent Ecevit "CTV'yi takip ediyoruz. Onun için de gerekli girişimlerde bulunuyoruz" demiştir.⁹³ Türkiye girişimlerde bulunmuş ve ilk kanalı kapattırmıştır, fakat örgüt hâlâ Türkiye'de Kürtçe televizyon yayıncılığı tekeline bir şekilde devam ettirebilmiştir. Bu durum Kürtçe televizyon yayıncılığına Türkiye'nin tek boyutlu bakışının ve Avrupa'nın bu konuda takındığı tutumun doğal bir sonucu sayılmalıdır.

Diğer taraftan CTV bir süre yayınlarını sürdürdükten sonra Türkiye'nin girişimlerine gerek kalmaksızın MEDYA TV'nin oturmasıyla birlikte Temmuz ayında yayınlarına ara verdi ve yerini MEDYA TV'ye bıraktı.

METV (Mezopotamya TV)

PKK'nın temel kanalı MEDYA TV olmasına karşın, üçüncü bir kanal da Danimarka merkezli olarak Kopenhag'da, Danimarka yasalarına göre kurulmuştur. Bu kanalın da ortaya çıkmasıyla birlikte PKK'nın uydudan yayın yapabileceği kanal sayısı 4'e çıkmıştır (Bunlardan ikisi CTV olarak diğerleri ise METV ve MEDYA TV olarak kayıtlıdır). Bu durum her an olabilecek kapatma girişimlerine karşı bir önlem olarak düşünülmüş, bazı şirketler de gerçekte faaliyette bulunmasalar bile ileride 'başlarına bir iş gelebilecek olan' şu anki şirketlerin yedeği olarak tutulmuşlardır.

METV'ye gelinecek olursa, METV'nin açılış töreni de kendisi kadar önemlidir. Kanalın kurulması yönünde çabalar başlar başlamaz Türk yetkililer Danimarka Hükümeti nezdinde girişimlerde bulundular ve kanalın terör ve yasa dışı bağlantıları konusunda bilgi dosyaları sundular. Özellikle İngiltere'de alınan MED-TV'nin kapatılması olayı ve bu kanalın kara para aklama görevi görmesi yönündeki deneyimleri Belçika, İngiltere ve diğer ülkelerce yaşanmış olmasına ve Türkiye'nin tüm bu uyarılarına karşın Danimarka makamları uyarıları ve geçmiş deneyimleri görmezden, bilmezden geldi ve kanala gerekli olan lisansı verdi.

Resmi açılışı 17 Haziran 2000'de yapılan MED-TV'nin açılışına katılanlar arasında eski Danimarka Başbakanı Anker Jorgensen ve İngiliz Lordlar Kamarası üyesi Lord Dholakia ile eşleri de bulunuyordu. Kanal yetkilileri gördükleri bu ilgiyi hemen değerlendirerek Jorgensen'i

⁹³ "MED TV CTV Oldu", *Radikal*, (15 Mayıs 1999).

METV'nin onursal başkanı ilân ettiler. Böylece kapatma yönünde gelebilecek baskılar kısmen de olsa engellenmiş olacaktı. Açılıştaki yapılan konuşmalarda kanalın kültürel bir boşluğu dolduracağını altı çizilirken, ağırlıklı olarak kültürel programların yapılacağı, haberler ve haber programlarının kanalın yayınlarında yer almayacağı iddia edildi. Örneğin, kanal yetkililerinden Bahtiyar Halis Çelik AP'ye verdiği demeçte METV'nin politikadan uzak duracağını ısrarla vurgulayarak, ağırlığın Kürt dili ve kültürüne verileceğini söylemiştir.

Böylece yayınlarına başlayan ve PKK tarafından çizilmiş olan yayıncılık stratejisi içinde rolünü oynamaya başlayan METV kısa sürede internete de girdi ve bildik görüşleri bir de bu kanaldan tüm dünyaya yaymaya başladı. Bu sayede kanal tüm dünyadan seyredilebilir hâle geliyor, ayrıca Danimarkaca ve İngilizce'de hazırlamış olduğu taraflı haberler ile başta Danimarka olmak üzere tüm dünyayı Türkiye aleyhine bilgilendiriyordu.

Tıpkı benzerleri gibi, METV'nin yayın sahası tüm Avrupa, Türkiye ve Ortadoğu'dur ve Hotbird üzerinden, 13 derece doğu 10.853 mhz frekansından yayınlarına başlamıştır. Sabahları 5 saat yayınla açılan televizyon özel bir şirkete bağlı görünmektedir. Ayrıca kanalın finansmanını kağıt üzerinde Kürt Vakfı (*The Kurdish Foundation Trust*) ile Danimarka'da kurulmuş bulunan Momoyan Vakfı (*Momoyan Foundation*) yapmaktadır. Kanalın Danimarka'daki bürolarına ek olarak, İsveç'te de bir stüdyosunun bulunduğu, buna ek olarak diğer PKK kanallarıyla ortak program havuzunu kullandığı da bilinmektedir.

MEDYA TV

Denebilir ki MED-TV'nin kapatılmasından sonra PKK'nın asıl yayın organı MEDYA TV olmuştur. Yeni kanal için önce Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi, hatta Yeni Yugoslavya denendi. Ancak, uluslar arası alanda PKK'ya verdiği destekle zor duruma düşen Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi buna yanaşmadı. Sırplar da PKK'ya yanaşmanın kendilerine bir yarar getirmeyeceğini düşünerek bu öneriyi kabul etmediler. Ardından Rusya denendi, Rusya hemen isteği reddetti.⁹⁴

Bunun üzerine yeniden Batı Avrupa'ya dönüldü. İngiltere, Belçika, Fransa, Almanya, İsveç ve Danimarka ağırlıklı olarak CTV ve METV yayına geçilirken, ortamın sakinleşmesinden de yararlanarak MEDYA TV tam gün yayına başlatıldı. Bu kanal da tıpkı MED-TV gibi Hotbird üzerinden ve aynı frekanstan yayına başlamıştır (10.853, 13 derece doğu),⁹⁵ fakat bir farkla, yeni kanalın yayın merkezi İngiltere değil

⁹⁴ "Rumlar'a Yanaştılar", *Hürriyet*, (24 Mart 1999) ; "MED-TV Yeni Ülke Arıyor", *Hürriyet*, (21 Mart 1999).

⁹⁵ *Eutelsat TV, Frequenzen*, www2eutelsat.de/tvfrequenzen/index.htm.

Fransa'nın Paris kentiydi.⁹⁶ Sonuç olarak MEDYA TV 30 Temmuz 1999'da, Türkiye saatiyle 20:50'de resmi deneme yayınlarına başladı ve MED-TV ile başlayan süreçte de yeni bir aşamaya geçilmiş oldu. Bir gün içinde normal yayına sokulan kanal günde 12 saat yayın yapabiliyordu. Kanalın açılışını Paris'te büyük bir spor salonundan gerçekleştirdiği canlı yayını yapan MEDYA TV, açılışta Ahmet Kaya konseri yayınlamayı tercih etti. Kaya'nın yanında bir çok sarkıcı Kürtçe ve Türkçe şarkılar seslendirdiler. Şarkıların ardından Türkçe, Kürtçe ve Arapça olarak haberler yayınladı. Büyük bir eğlence havasında verilen gecede kanal yetkilileri MEDYA-TV'yi 'ticari, aile kanalı' olarak tanımlamayı tercih ediyorlardı, fakat kısa süre içinde MEDYA-TV üzerindeki 'çekingenliği' attı ve Nizamettin Taş gibi PKK'nın önde gelen isimleri bir ekranda boy göstermeye başladılar.⁹⁷ Zaten MED-TV ve CTV'de yer alan ekip neredeyse hiç değişmeden bir iki ekleme ile yeni kanala geçmişlerdi. Bu çerçevede MEDYA TV'nin MED-TV'nin devamı olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur. Yeni kanal eski çizgisini muhafaza ederken, örgütün silahlı mücadeleden belli bir süre için çekildiği izlenimini verme yönündeki isteği televizyon yayıncılığının PKK stratejisi içindeki yerini de artırmıştır. 'Siyasallaşma' olarak belirlenen yeni hedefte MEDYA TV neredeyse projenin 'yürütücü kolu' gibi hareket etmeye başlamıştır. Bu arada belirtmesi gereken bir diğer nokta da MEDYA TV ile örgütün güdümündeki televizyon yayınlarının daha geniş bir kitle tarafından izlenmeye başlamasıdır. Ayrıca MEDYA TV geçen süre zarfında kendisini tüm Avrupa'da 'Kürt toplumunun kanalı' olarak kabul ettirme yolunda da ciddi bir yol kat etmiştir.

Tüm bu gelişmelere paralel olarak, birazdan detaylarına girileceği üzere kanalın Türkiye'deki izlenme oranı da yükselmiş, etki sahası genişlemiştir. Buna karşın Türkiye'nin girişimleri olduğu muhakkak olmakla birlikte, Ermeni iddialarına verdiği destek ile Türkiye'nin büyük tepkisini çeken Fransa'dan kanalı kapatmasını beklemek güç olsa gerektir. En önemlisi ise Güneydoğu'daki çatışmaların bitme noktasına geldiğini düşünen Avrupa Birliği ülkeleri Kürtçe yayın yapan bir kanalı kolay kolay kapatmak istememekte, aksine Türkiye'den bu konuda daha liberal adımlar beklemektedirler. Bu durum da Türkiye'yi önceki dönemlere oranla daha zor bir duruma sokmuştur.

Son olarak MEDYA TV ile ilgili olarak not edilmesi gereken bir diğer önemli gelişme de yeni kanalda Kürtçe'nin ağırlığının artmış

⁹⁶ "Kurdish TV Based in French Launches Website in Kurdish Dialect", *BBC International Monitoring Service*, 15 Aralık 1999 (Londra); "Turkey's Kurds Still on Their Feet", *The Economist*, (23 Ekim 1999).

⁹⁷ Örneğin *Çözüm* adlı program örgüt görüşlerinin açıkça propagandasının yapıldığı programlardan biriydi.

olmasıdır. Kimi uzmanlara göre bu değişim PKK'ya dönük olarak yapılan 'Kürtçe bilmeden Kürtçülük yapıyorlar. Televizyon kanalları bile Türkçe' yollu suçlamalara bir cevaptır. Örneğin, gazeteci Yalçın Pekşen bu değişikliği şu şekilde açıklar: "Uzaydan yayın yapan bir PKK televizyonu var. Yakın zamanlara kadar Türkçe yayın yapıyorlardı. Bunlar ne biçim Kürt, Kürtçe dahi bilmiyorlar eleştirileri üzerine tavır değiştirip, işi Kürtçe'ye döktüler."⁹⁸

Şüphesiz bu değişimin nedeni sadece dış eleştiriler olamaz. Her şeyden önce MED-TV'nin Türkçe ağırlıklı bir yayın yaptığı doğrudur ve Türkçe yayınlar MEDYA TV'de de devam ediyor. Bunun en önemli sebebi kanalın sadece Kürt kökenli yurttaşlarımıza değil, Türkiye'ye dönük hesaplar içinde olmasıdır. İkinci olarak Türkiye Kürtlerinin önemli bir bölümü Kürtçe bilmiyor ve bunun için de devleti suçluyorlar. Buna tanınmış ses sanatçısı Ahmet Kaya ve örgütün lideri Abdullah Öcalan da dâhil. Çalışmanın diğer bölümlerinde değinildiği üzere siyasallaşan Kürtler bu yönelimi Kürtçe sayesinde değil, Türkçe sayesinde kazanmışlardır. Yani bir çok kişinin Türkçesi ilerledikçe muhalefeti artmış, kimileri ayrılıkçı noktaya kadar gelmiştir. Bu durum MED ve MEDYA TV çalışanları için de geçerlidir. Şu an MEDYA TV'de çalışanların büyük bir kısmının Türkçeleri Kürtçelerinden daha iyidir ve Kürtçeleri bir çok Türkçe kelimeyi içinde barındırır. Bu da siyasallaşmanın kaynağında Türkçe'nin bulunduğu savımızı doğrular; fakat özellikle Öcalan'ın yakalanmasından sonraki yayınlarda Kürtçe'nin artırılması politikası büyük bir stratejinin parçasıdır. Bu tarihten sonra siyasallaşmaya hız veren örgüt sadece MEDYA TV'de değil, diğer yayınlarında da Kürtçe'ye ağırlık vermiştir. Kürtçesi çok iyi olan kişileri bulup çalıştırmak için örgütle bağlantılı bazı yayın organları ilân dahi vermiştir.⁹⁹ Özetle Türkçe ile başlayan siyasallaşma şimdi Kürtçe ile devam etmektedir. Örgüt kendince Kürt kökenli insanlar arasında Kürtçe'nin kullanımını artırarak, bu insanlarda farklılaşmayı arttırmaya çalışmaktadır. Bu stratejinin bir nedeni de Avrupa Birliği ve uluslar arası insan hakları örgütlerinin azınlık dillerine gösterdikleri büyük ilgidir. MEDYA TV ağırlıklı olarak Kürtçe'ye yönelerek bu konuda elini güçlendirmek istemiştir. Son olarak kanal Kuzey Irak ve diğer bölgelerdeki tüm Kürtleri kapsama amacındadır ve bu amacına bu şekilde ulaşmak istemektedir.

⁹⁸ Yalçın Pekşen, "Kuantum Fiziği ve Apo", *Akşam*, (10 Ağustos 2000).

⁹⁹ Örneğin *Kurdish Observer*.

SONUÇ

Görüldüğü üzere MED-TV silahlı mücadelenin bir unsuru olarak düşünülmüş, fakat çok daha büyük hedeflere ulaşmak için kullanılmıştır ve örgüte etkinliğini artırmada tahmin bile edemeyeceği araçlar sağlamıştır. Teknolojinin gelişmesinden de yararlanan örgüt, terör eylemleri alanında adeta bir ilke imza atarak, yerde yapamadığını 'havada' yapmaya çalışmış, bunda büyük ölçüde başarılı da olmuştur. 'Başarısının' düzeyi tartışmalı olmakla birlikte Türkiye'nin toplumsal barışına ağır darbeler vurulduğu, daha da önemlisi ileride büyük sorunlara yol açacak bir neslin Türkiye'de ve Avrupa'da, Türkiye karşıtı duygular ile yetiştiği ve yetişmeye devam ettiği muhakkaktır. Gelinen teknolojik gelişmelerin ışığı altında bu tür yayınlara klasik yöntemler ile son vermek, ya da bunlarla bu şekilde mücadele etmek neredeyse imkânsızdır. MED-TV deneyimi Türkiye'ye bunu ağır maliyetler karşılığı öğretmiştir. 'Zararlı yayınlar' ile mücadelenin yolu onları yasaklamak ya da fiziksel olarak ortadan kaldırmaktan geçmez. Soruna klasik yöntemler ile yaklaşmak demokrasiden dış politikaya kadar geniş bir alanda büyük zararlara yol açtığı gibi durdurulmak istenen yayınların kesilmesini de sağlamaz. Nitekim MED-TV ve MEDYA TV örneklerinde söz konusu kanal yayınlarını tüm baskılara karşın devam ettirebilmiştir.

Türkiye yayınları durdurmak için diplomatik ve siyasi baskılarda bulunmuşsa da her şeyden önce bu çabalarında çok geç kalmıştır. Yayınlar konusunda bir öngöründe bulunulamamış olması da düşündürücü bir diğer noktadır. Bu çabalardan ise ciddi bir sonuç alındığı söylenemez. Başta İngiltere, Belçika ve Almanya olmak üzere bu ülkeler Türkiye ile âdeta bir 'kedi-fare oyunu' oynamışlar, kanal bir yerde baskı görürken diğer bir yerde faaliyetlerine devam etmiş, sonuçta yayınlar kesintisiz olarak sürmüştür. Bu ülkeler sadece Türkiye ile

değil, örgüt ile de benzeri bir 'oyun' oynamışlar, böylece yayınları ve PKK'yı kontrol altına almaya çalışmışlardır.

.....
**MED-TV silahlı
 mücadelenin bir unsuru
 olarak düşünülmüş,
 fakat çok daha büyük
 hedeflere ulaşmak için
 kullanılmıştır ve örgüte
 etkinliğini artırmada
 tahmin bile
 edemeyeceği araçlar
 sağlamıştır.**

İkinci önemli sonuç, sorunda diğer devletlerin oynadığı bariz rol ile ilgilidir. PKK'nın 'anı' bir kararlar televizyon yayıncılığına girişmesinde diğer devletlerin büyük bir rolü olduğu görülmektedir. Başta Almanya olmak üzere, PKK'yı siyasi bir hareket haline getirmek isteyen ülkeler

PKK'nın dönüştürülmesinde önemli bir rol oynamışlardır. Nitekim MED-TV'nin kuruluş çalışmalarının Almanya'da yapılması, programların İsveç ve Belçika'da hazırlanıp, İngiltere üzerinden yayınlanması bu savın temel kanıtlarıdır.

Belirtilmesi gereken bir diğer tespit de MED-TV'nin, PKK'nın siyasallaşma isteğinin somut bir göstergesi olmasıdır; fakat siyasallaşmak isteyen hareket bunu Türkiye Cumhuriyeti kimliği içinde gerçekleştirmeyi reddetmekte, ayrılıkçı bir sonucu arzulamaktadır. Bugüne kadar bu yöndeki iddiaları reddetmesine karşın, farklı bir kimlik arayışı ve özellikle Avrupa'da izlemiş olduğu Türk kimliği ve Türkiye Cumhuriyeti kimliğinden ayrılma çabaları örgütün ve kanalın sözlerini teyit etmemektedir.

PKK, MED-TV örneğinde görüldüğü üzere yukarıda belirtilen hedeflere ulaşmakta uzun bir yol kat etmiştir. Hatta denebilir ki bir dönem sonra PKK'nın en önemli aktivitelerinden biri de yayıncılık hâline gelmiştir. Özellikle Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra hedef olarak belirlenen 'siyasallaşma'da televizyon yayıncılığı, (tek değilse) belki de en önemli araç hâlini almıştır.

Çalışmanın ulaştığı en son bulgu ise MED ve MEDYA TV yayınlarının Türkiye'de daha liberal etnik politika arzulayanlar için büyük zararlar vermiş olmasıdır. Bu kanallar, eğer elde ettikleri 'şansı' daha iyi bir şekilde kullanabilse idiler Kürtçe TV ve bölgeye dönük yayıncılık açısından önemli bir kazanım olmaları bile mümkündü, ancak bu kanallar kendilerini şiddetin bir parçası sayarak kendilerini 'yasal siyaset'in dışına çıkarmışlardır.